

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

СУЧАСНА ЕКОНОМІКА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Матеріали
науково-практичної конференції студентів,
аспірантів та молодих вчених

Дніпропетровськ
НГУ
2016

УДК 330.1(477)
ББК 65(4 Укр.)
С91

Рекомендовано вченою радою факультету менеджменту (протокол № 7 від 16 червня 2016 р.)

С91 Сучасна економіка: проблеми теорії та практики. Матеріали науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених / Укладач: Черкавська Т.М.– Д.: Національний гірничий університет, 2016. – 84 с.

В збірнику подано тези доповідей студентів, аспірантів та молодих вчених, які взяли участь у засіданні секції «Економічна теорія» конференції «Сучасна економіка: проблеми теорії та практики», яка відбулася в квітні 2016 року в Державному вищому навчальному закладі «Національний гірничий університет».

СУЧАСНА ЕКОНОМІКА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Матеріали
науково-практичної конференції студентів,
аспірантів та молодих вчених
2016 р., м Дніпропетровськ

Відповідальний редактор Т. М. Черкавська

Видано в редакції авторів статей

Підписано до друку 09.09.2016. Формат 30 x 42 / 4.

Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк.

Обл.- вид. арк. Тираж 35 пр. Зам. №

Підготовлено до друку та видруковано
у ПП КФ «Герда». 49000, пр. К. Маркса, 60, м. Дніпропетровськ,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №397 від 03.04.2001 р.

Зміст

Антоненко М., Кожа Н. Негативні фактори розвитку металургійної промисловості України	6
Басова О., Ващенко А. Девальвация гривни 2014-2015 гг.: причины, последствия, прогнозы	8
Балюк О.С. Структура іноземних інвестицій та інвестиційний клімат України	9
Божок Є.М. Інвестиційна діяльність України: проблеми та перспективи розвитку	12
Божок Є.М., Мусаєва Н.М. Рівень безробіття в Україні та шляхи його подолання	14
Вишневська Ю. І. Проблеми розвитку інноваційної діяльності підприємств в Україні та шляхи їх вирішення	16
Гульченко К. Експортний потенціал України	18
Добровольський А.О. Особливості та проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні	20
Деревянчук А.А. Роль образования в экономике	22
Караман Я. Проблемы теневой экономики в Украине	24
Колеснік М. В. Проблеми та шляхи активізації бюджетного процесу в Україні	25
Колотило Марія Монополии в Украине сферы распространения, влияние на рынок, проблемы и перспективы развития	27
Корнилов Р. Проблемы иммиграции в ЕС	29

Котлярова А. Д. Взаимосвязь ВВП и безработицы в Украине	31
Линник Е. Причины возникновения глобальных проблем	33
Макущенко Д. А. Уровень безработицы в Украине	34
Маркевич А.О. Причины виникнення та фактори розвитку тіньової економіки	36
Межерицький Р.Д. Вступ України до НАТО переваги та недоліки членства	38
Мельник А. Противоречия внешнеэкономической политики Украины	41
Міхненко Ю.В. Тенденція сучасної економічної кризи в Україні	43
Молодан Н.А. Проблемы уровня инфляции в Украине	46
Мусаєва Н.М. Проблеми банківської системи в Україні та шляхи їх вирішення	48
Наделяева Д.А. Проблемаы инвестиционной привлекательности Украины	50
Орехова В.С. Преимущество и тенденции сотрудничества Украины с ЕС	52
Педаховська К.С. Міжнародна спеціалізація та її вплив на економічний розвиток країни	54
Педаховская Е. Этические основы экономической деятельности	57
Савчук Д. Р. Методи підвищення конкурентоспособности предприятия	59

Світач І. Аналіз прямих іноземних інвестицій та інвестиційного клімату в Україні	61
Сосновская В. «За» и «против» экономической интеграции Украины в ЕС	63
Сус К.С. Бюджетні інвестиції та їх роль у розвитку держави	64
Суходольська Л. Особливості функціонування ринку праці в Україні	67
Ткаченко И. Д. Опportunистическое поведение в сфере недропользования	70
Тихоненко М.Є. Проблеми розвитку курортних зон України	71
Трусова К. С. Проблематика реформування податкової системи України	73
Трапезніков А.В. Вибір професії та проблема зайнятості української молоді в сучасних умовах	75
Фатина И. Валовой внешний долг Украины	77
Царева А.Э. Низкая конкурентоспособность украинской продукции	80
Черевко Е.А. Проблемы занятости и безработицы трудоспособного населения	82

НЕГАТИВНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

*Антоненко М., Кожя Н., студенти групи МН-15-1
Науковий керівник: професор Пилипенко Г. М.*

Металургійна галузь України є провідною ланкою її промисловості. У докризовий період частка гірничо-металургійного комплексу у валовому внутрішньому продукті України становила 27%. Більше 40% валюти надходило в державу від металургів. З діяльністю цього комплексу мають прямий і зворотній зв'язок енергетика, вуглевидобуток, машинобудування, будівництво, фінансова сфера тощо. Зазначені та багато інших галузей спираються або працюють на металургійну промисловість. Сьогодні галузь забезпечує близько 500 тисяч робочих місць в найбільш густонаселених регіонах України. Донедавна за обсягами виробництва вона посідала сьоме місце в світі, однак в теперішній час зустрілася з величезними труднощами, що уповільнюють її розвиток.

Узагальнюючи проблеми металургійної галузі можна виокремити ряд негативних факторів, а саме:

1. Техніко-технологічний фактор. У країні продовжують діяти виробництва, які в умовах ринкової економіки можуть існувати тільки за екстремально високих цін на металеву продукцію або за рахунок значних преференцій - дешевих за рахунок державних дотацій ресурсів (газ, вугілля, електроенергія, пільги на залізничні перевезення тощо). Держава ж сьогодні фінансово неспроможна дотувати металургію на рівні минулих років, що у поєднанні із падінням світових цін на металургійну продукцію та їх зростанням на основні ресурси створює серйозні загрози для галузі.

Україна має навіть надлишкові для власної металургії потужності коксохімічних заводів, але більшість з них використовує застарілі енерговитратні технології та обладнання. Власного коксівного вугілля для завантаження всіх «коксухів» Україні не вистачає ні кількісно, ні якісно. Тому для виробництва сталі на рівні 40 млн. тонн на рік необхідно імпортувати 3,5-5,0 млн. тонн коксівного вугілля з Польщі або інших країн, а це великі фінансові витрати. Енергоємність, сумарні енерговитрати на виробництво чавуну, сталі і прокату на українських меткомбінатах приблизно на 30% вище, ніж на сучасних підприємствах країн Євросоюзу, а також Індії та Китаю. Енергоємність виробництва на тонну сталі на українських меткомбінатах сягає 840 кг умовного палива (у.п.), на меткомбінатах країн ЄС вона в 1,9 рази менше (450 кг у.п. / т). У структурі собівартості металопркату в Україні на витрати на паливно-енергетичні ресурси припадає 50%, тоді як в промислово розвинених країнах цей показник дорівнює 20%. Слід також зазначити, що в усьому світі металургія рухається в бік розвитку електрометалургії, якою замінюють технічно застарілі мартенівські печі, а також будівництво електрометалургійних міні-заводів.

У попередні роки деякі металургійні холдинги України вкладали великі кошти в закупівлю металургійних потужностей за кордоном. З огляду на те, що Україна експортувала приблизно 8-12 млн. тонн напівфабрикатів, здавалося вигідним придбати за кордоном потужності для їх переробки в кінцеву продукцію. Але придбані в Європі, США метзаводи не є сучасними, тому прибуткова переробка на них напівфабрикатів економічно вигідна тільки за низької собівартості проміжного продукту. Внаслідок провальної технічної і фінансово-економічної політики в металургії України деякі власники підприємств цієї галузі зараз вже не купують, а продають активи.

2. Зовнішньоекономічний фактор. Уведення низки інституційних обмежень в країнах Митного союзу призвели до втрати традиційних ринків збуту українського металу. Українські металурги не змогли у силу низької конкурентоспроможності швидко переорієнтувати своє виробництво на ринки Європи, що негативно позначилося на розвитку галузі.

3. Політичний фактор. Перехід прав власності на стратегічні металургійні підприємства в приватні руки створили ситуацію, коли вже не держава керує, спрямовує діяльність галузі в бажаному для неї напрямі, а навпаки, власники підприємств ГМК почали готувати і забезпечувати прийняття державних рішень на користь власних корпоративних інтересів, які в більшості здебільшого не збігалися з національними інтересами. Результатом такої хибної політики в державі стало майже катастрофічне погіршення конкурентної позиції підприємств ГМК України вже з самого початку світової економічної кризи, що автоматично позначилося на фінансовій стабільності держави в цілому.

4. Військово-політичний фактор. У результаті бойових дій на Донбасі, в якому зосереджувався найбільший обсяг кам'яного вугілля, відбулося катастрофічне скорочення видобутку коксу й напівкоксу, що підірвало сировинну основу металургії. Ще одним додатковим фактором дестабілізації розвитку галузі та її експортного потенціалу стало ускладнення вивезення продукції із промислових регіонів Донбасу для потреб інших галузей економіки (зокрема, вугілля для ТЕЦ і коксохімічних заводів тощо), що створює загрозу суттєвого зростання внутрішньої та експортної ціни товарів через необхідність закладання в неї додаткових витрат на транспортування.

Таким чином, низка негативних факторів унеможливорює ефективний розвиток вітчизняної металургійної промисловості. Перспективи її розвитку слід розглядати у напрямку диверсифікації збуту, у тому числі через збільшення обсягів постачань на ринки країн ЄС та Близького Сходу. Ризиками нарощування збуту є низький рівень конкурентоспроможності продукції вітчизняної металургії з огляду невідповідності значної її частини європейським стандартам, а також незадовільних екологічних характеристик. Вагомою інституційною передумовою знешкодження зазначених ризиків є імплементація європейських норм у вітчизняне законодавство у сфері охорони довкілля щодо промислового забруднення і промислових загроз, впровадження практики неадресних горизонтальних програм субсидування галузі,

використання іноземних донорських організацій задля сприяння її технологічній модернізації.

ДЕВАЛЬВАЦІЯ ГРИВНИ 2014-2015 гг.: ПРИЧИНЫ, ПОСЛЕДСТВИЯ, ПРОГНОЗЫ

*Басова О., Ващенко А., студенты группы МН-15-1
Научный руководитель: профессор Пилипенко А.Н.*

Стремительная девальвация гривны в 2014 году, которая, если считать по межбанковскому курсу продажи доллара, составила 134 процента (изначально доллар стоил 8,29 гривен, но в конце 2014 года он поднялся почти до 19,5 гривен), продолжилась и в 2015 году. Самым значительным падением украинской национальной валюты ознаменовалось 6 февраля, когда гривна в течение одного торгового дня потеряла сразу 28,5 процентов своей стоимости, упав с 17,99 до 23,13 гривен за доллар. Возможно, на очередное резкое обрушение гривны повлияло принятое днем ранее решение Национального Банка Украины о введении единого рыночного курса гривны и об отказе от индикативного курса. Кроме того, 4 февраля НБУ заявил о повышении учетной ставки с 14 % до 19,5 %. Возможно, на очередное резкое падение гривны повлияло принятое днем ранее решение Национального Банка Украины о введении единого рыночного курса гривны и об отказе от индикативного курса. Кроме того, 4 февраля НБУ заявил о повышении учетной ставки с 14 % до 19,5 %.

Если обратиться к 2014 году, можно выделить ряд факторов, которые содействовали падению гривны:

1.Геополитическая ситуация – главная причина обесценивания украинской валюты. События, которые развернулись в 2014 году, оказали максимально негативное влияние на курс гривны. Сейчас же можно наблюдать, что события не только не получают своего завершения, но и разворачиваются с новой силой, что, исходя из опыта 2014 года, может привести к динамизму негативных движений курса.

2.Переход на плавающий курс – важнейшая причина, которая спровоцировала одно из первых стремительных подорожаний доллара против гривны.

3.Мировое укрепление доллара – фактор, перед которым оказываются равными все валюты мира, в том числе и гривна. В связи с этим к доллару она испытывала большее падение, чем, например, к евро.

4.Слабость золотовалютных резервов. НБУ не располагал достаточными финансовыми средствами для сдерживания валютного курса. Например, он не мог проводить масштабные валютные интервенции, которые могли бы сдержать обесценивание.

5. Реакция населения, проявляющаяся и в спекулятивных действиях, и в принятии решения забрать депозиты из банков и приобрести на них доллары США, не могла не играть своей роли. Этот субъективный фактор – важный штрих для состояния финансового рынка страны. Заметим, что эти же факторы продолжают негативно влиять на курс гривны и в настоящее время.

Девальвация гривны 2014-2015 гг. приводит к резкому падению спроса населения и понижению его жизненного уровня. Кризис коснулся практически всех слоев населения, за исключением тех граждан, которые работают в компаниях с оплатой труда, фиксированной в иностранной валюте. Чтобы обеспечить семью нормальной едой, 60 % украинцев практически отказались от покупки одежды, а еще 57 % пытаются сэкономить на энергоресурсах и потребляют меньше электричества и газа. Девальвация повлияла и на сферу туризма. В этом году за границей побывало в два раза меньше граждан, чем в прошлом году. Просто украинцы, которые часто путешествовали, выбрали более дешевые направления, а те, кто предпочитал отдыхать в нашей стране, и вовсе отказались от поездок. На украинских дорогах стало меньше пробок – автомобилисты бросили свои авто и пересели на маршрутки и в автобусы.

Интересен тот факт, что острее всего на кризис отреагировали граждане с высоким доходом. Они опасаются, что через несколько месяцев ситуация только ухудшится, из-за чего пропадут все сбережения. Также «средний» класс очень боится потерять работу. А вот те, кто оказался за чертой бедности, настроены более оптимистично. По словам экспертов, это связано, прежде всего с тем, что людям нечего терять, и они не переживают, хотя опасения, связанные с растущей безработицей, тоже наблюдаются среди малообеспеченных украинцев.

Подводя итоги сказанному, следует отметить, что при сохранении нынешней ситуации в области развития экономики и политики вряд ли можно рассчитывать на оптимистический прогноз. Без серьезной технико-технологической модернизации производства, наращивания экспортного потенциала конкурентноспособной отечественной продукции эта проблема решена быть не может.

СТРУКТУРА ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІННВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ

*Балюк О.С., студент групи ЕК-13-2
Науковий керівник: к. е. н., доц. Геращенко С. О.*

Вважається, що інтенсифікація руху капіталу призводить до соціального й економічного розвитку країни. Тому країни, що займають лідируючі позиції за обсягом залучення іноземних інвестицій, як правило мають і високі показники економічного зростання.

Рівень кореляції між щоквартальними даними номінального ВВП України та сальдо прямих інвестицій складає 0.63, що говорить про середній рівень

прямої залежності між економічним зростанням та обсягом ПІІ в Україні. В той час взаємозалежність даних показників серед країн Європи є вищою. Крім того, пояснюючи цей показник, варто зазначити, що в нашій державі існує реальна проблема із недостатністю рівня інвестування. Рівень інвестиційної безпеки України говорить про суттєве відставання від порогових значень і обсягу інвестицій у ВВП. Найнижчі показники Україна мала в 2010 та 2011 роках, коли індикатор становив лише 14% із рекомендованих 25%. На початок 2015 року індикатор становив 17%. Тому підвищення інвестиційної привабливості України, позитивні зміни в законодавстві, що можуть сприяти закріпленню довіри інвесторів є одним із пріоритетних напрямків діяльності уряду.

За роки незалежності Україна накопичила в своїх кишенях чимало економічних проблем. За останні 5 років цьому значно посприяла й монетарна політика колишнього керівництва НБУ. Так, у період 2010 – 2013 років Національний Банк України реалізовував жорстку монетарну політику, утримуючи грошову пропозицію. Така політика була обрана керівництвом НБУ задля утримання стабільності курсу гривні та низького рівня інфляції. Задані цілі були виконані упродовж всього періоду, однак здобутки такої політики були перекреслені рядом негативних наслідків, які проявились у зростанні вартості грошей на міжбанківському та готівковому ринку, уповільненні ділової активності та інвестиційних процесів загалом, збільшення рівня корумпованості, зниженні ліквідності банківської системи, зростання дефіциту Бюджету та державного боргу, загостренні економічного положення населення та, як наслідок, соціального вибуху. З 2014 року Україна вимушена проводити грошово-кредитну політику, ряд реформ і т.д. під натиском таких чинників як військова агресія та ускладнення торговельних відносин з РФ, низький зовнішній попит, зниження купівельної спроможності населення, звуження кредитної активності та зниження фінансових результатів діяльності підприємств.

Перелічені фактори, обмежували залучення приватним сектором як інвестиційних, так і кредитних ресурсів для рефінансування поточних виплат за попередніми позиками. В результаті, дефіцит рахунку капіталу та фінансових операцій у 2014 році становив 8.0 млрд. дол. США. Лише на кінець другого кварталу 2015 року можна робити припущення про поступове повернення показників інвестицій до позитивних тенденцій зростання. Так, у серпні 2015 року другий місяць поспіль продовжувалася тенденція щодо припливу капіталу за фінансовим рахунком, насамперед за рахунок надходження ПІІ. Загалом, збільшення ПІІ становило 643 млн. дол. США, які були спрямовані в банківський сектор (Проте аналізуючи показники фінансового рахунку, варто зазначити, що з початку 2014 року значну роль відіграли й залучення Урядом). На кінець другого кварталу 2015 року накопичений обсяг інвестицій в економіку України становив 62.0 млрд. дол. США, що говорить не тільки про сповільнення відпливу капіталу, а й повернення до поступового накопичення.

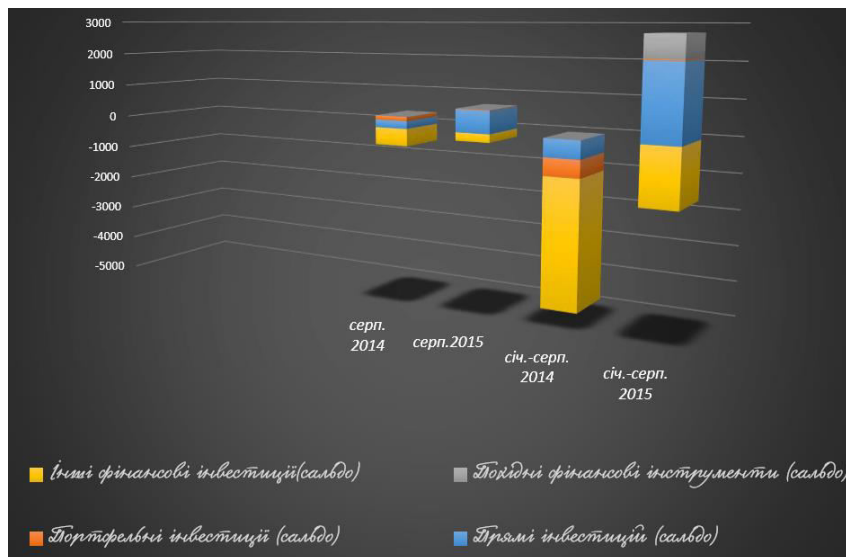

Рис. 1 Структура інвестиції в січ.-серп. 2014 і 2015 рр.

В другому кварталі 2015 року 31,5% від ПІ (акціонерного капіталу) в Україну були спрямовані до промислової діяльності, серед якої переробна промисловість на протязі останніх п'яти років займає лідируючі позиції. Друге та третє місце в структурі надходження ПІ за видами економічної діяльності продовжують займати «Фінансова та страхова діяльність» і «Оптова та роздрібна торгівля». Загалом зберігається тенденція спрямування інвестицій в галузі із швидким оборотом капіталу, а також у невиробничу сферу. Зокрема, довготривалий час в Україні найбільш привабливою для іноземного інвестування залишалася банківська сфера. Пояснюється цей факт тим, що на вітчизняному грошовому ринку процентні ставки є більш високими у порівнянні з іншими європейськими країнами, має місце приваблива банківська маржа.

Проте на інвестиційний клімат впливають не лише макроекономічні показники стану держави. Залежно від обставин та пріоритетів інвестора не менш важливе місце може займати сукупність різних інституційних, політичних та соціально – психологічних показників функціонування. Доволі популярним в останній час став рейтинг Doing Business, згідно якого Україна швидко рухається у напрямку підвищення своєї інвестиційної привабливості і наразі займає 83 сходинку. Але суттєве зростання України в рейтингу Db в останні роки не має тісного прямого зв'язку із розмірами ПІ в Україну. Справа в тому, що аналізуючи рейтинг Doing Business, дуже важливо розуміти, що він має на меті оцінити виключно якість правил регулювання підприємницької діяльності у країні й абсолютно не враховує чи то поточний економічний стан держави, чи рівень корумпованості в країні. Більш реалістичним є Індекс інвестиційної привабливості, що складається Європейською Бізнес Асоціацією. З кінця 2010 року індекс інвестиційної привабливості України поступово знижувався і в грудні 2013 мав найнижчі показники за останні 7 років. Наразі Індекс має позитивні зміни в бік зростання, проте ці зміни настільки незначні,

що на кінець другого кварталу 2015 року думка іноземних інвесторів щодо привабливості нашої країни як об'єкта інвестування все ще не досягає бодай нейтральної позначки й дорівнює 2,66. Так, у вересні 2015 року 44% респондентів вважають, що необхідно прискорити реформи та дерегуляцію, 30% - вести ефективну боротьбу з корупцією, 21% - провести реформу податкової, 16% - навести лад у судовій системі, 13% - оздоровити фінансовий ринок, 10% - вирішити конфлікт на Сході.

Розглядаючи інвестиційні процеси між нашою державою та країнами – основними партнерами, важливою проблемою для України є не тільки обсяг інвестицій, а й природа їхнього походження. Більшість прямих інвестицій, що надходять в Україну є з територій з офшорним або, по суті, авколо офшорним законодавством. За своєю природою ці прямі іноземні інвестиції є переважно українськими ж грошима різного походження, які раніше було виведено з країни. Так, починаючи з 2007 року в накопиченому обсязі ПІІ в Україну, в річних інвестиціях, в структурі за галузями економіки домінуючу позицію займає Кіпр. Майже в кожному з видів економічної діяльності Кіпр посідає впевнене місце лідера. Наразі тішить той факт, що окрім ПІІ з офшорних зон деяку частку займають й дійсно іноземні інвестиції з капіталом неукраїнського походження. Уряд і Міністерство економіки України працюють над новою інвестиційною стратегією. «У стратегії мають бути визначені заходи, які сприятимуть залученню інвестицій, як-от вільні економічні зони, податкові пільги, пріоритетні галузі економіки. Стратегія має визначити, яким шляхом піде Україна. Наприклад, шляхом Ізраїлю, який заснував офіс головного вченого й визначив три джерела залучення інвестицій: діаспору, уряд і громадян у фонд. Або Франції, яка об'єднала експортне та інвестиційне агентства. Або Ірландії, яка вважається найкращою країною в ЄС із залучення інвестицій», – уточнює проектний менеджер Національної ради Реформ Марія Барабаш. Таким чином, стратегія МЕРТ, або інший документ, який визначить інвестиційний план країни, щонайменше має описати правила гри для виправлення сформованої ситуації.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Божок Є.М., студент групи ФКс-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В*

Внутрішні та зовнішні інвестиції відіграють важливу роль в розвитку національної економіки будь-якої країни світу. Саме тому аналіз динаміки зарубіжних та вітчизняних капіталовкладень допоможе визначити проблеми залучення іноземних інвестицій.

Для аналізу зовнішньоекономічної діяльності України використовується «Прямі інвестиції» наведені в (табл.1).

Прямі інвестиції (акціонерний капітал)¹ (млн.дол. США) [1].

Рік	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі інвестиції з України
2009	39 175,7	6 204,0
2010	43 836,8	6 846,3
2011	48 991,4	6 878,9
2012	53 679,3	6 462,6
2013 ²	57 056,4	6 597,4
2014 ²	45 744,8	6 350,6
2015 ²	43 371,4	6 210,0

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя.

² Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

З даних таблиці видно, що загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну збільшувався протягом 2009–2013 років. Станом на 2014 цей показник становив 45 744,8 (млн.дол. США)(у абсолютному вираженні спад становив 11311,6 або на 19,82%). Низхідна динаміка продовжується до 2015 и наразі дорівнює 43 371,4 (млн.дол. США) і досягла рівня 2010 р.

Стосовно прямих інвестицій з України протягом досліджуваного періоду коливання були не значні. Найбільша кількість інвестицій с України була в 2010 – 2011 роки (6 846,3 та 6 878,9 млн.дол. США).

Перешкоди для здійснення іноземного інвестування в економіку України:

- невизначеність інституційно-правового механізму залучення недержавних інвестицій, зокрема, розвитку державно-приватного партнерства;
- низькі темпи та недостатня державна підтримка впровадження високих технологій та інновацій;
- несприятливий інвестиційний клімат в Україні, у тому числі, внаслідок проведення антитерористичної операції, яка призвела до збільшення ризиків и зменшення стабільності;
- недосконале законодавче забезпечення;
- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності.

Сьогодні передбачена державна підтримка реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, зокрема, шляхом звільнення від оподаткування ввізним митом при ввезені визначеного переліку товарів, необхідних для реалізації таких проектів, та відтермінування сплати ПДВ (до 60 днів) щодо ввезених товарів на підставі векселя (Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць»).

Також державна підтримка надається при створенні індустріальних парків і реалізації проектів у межах цих парків (Закон України «Про індустріальні парки»)[2].

Розглянуті перешкоди щодо іноземного інвестування в Україні потребують нагального прийняття відповідних рішень та реальних кроків від органів центральної та регіональної державної влади, які мають бути націлені на досягнення паритету між короткостроковими інтересами окремих приватних іноземних інвесторів та одержанням довгострокових ефектів для національного господарства і населення України в цілому. Обґрунтуванню державних пріоритетів ефективного залучення іноземних інвестицій з цих позицій і буде присвячено подальше дослідження.

Список використаної літератури:

1. Публікація документів Державної Служби Статистики України. . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrstat.org>.
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України «Інвестиційна діяльність в Україні» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.u>

РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

*Божок Є.М., Мусаєва Н.М, студенти групи ФКфеС-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Черкавська Т.М*

Однією з основних цілей макроекономічної політики держави є досягнення високого рівня зайнятості, саме тому набирає актуальності показник безробіття та його динаміка.

Рівень безробіття - кількісний показник, який визначається як відношення кількості безробітних до загальної чисельності економічно активного працездатного населення країни (регіону, соціальної групи), і виражається у відсотках.[1]

Розглянемо показники безробіття в Україні за останні 5 років, що наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень безробіття в Україні з 2011 по 2015 рр. [1] (к-ть населення в тис.)

Рік	Всього населення	Економічно активне населення	Зайняте населення	Безробітне населення*	Рівень безробіття	Зареєстровано безробітних
2011	45633,6	20247,9	18516,2	1731,7	8,6%	505,3
2012	45553,0	20393,5	18736,9	1656,6	8,1%	467,7
2013	45426,2	20478,2	18901,8	1576,4	7,7%	487,6
2014	42928,9	19035,2	17188,1	1847,1	9,7%	458,6
2015	42873.6	17350.7	15618.7	1732	10%	519

З даних таблиці видно, що загальний рівень безробіття в Україні з 2011 до 2013 зберігає тенденцію до зменшення і станом на 2013 він досяг мінімального

значення, і склав 7,7%. Що, в свою чергу, свідчило про стабілізацію або покращення умов на ринку праці.

З 2013 на 2014 рік відбулося збільшення рівня безробіття на 2% порівняно з 2013 роком або на 25% у відсотковому співвідношенні. Зростаюча динаміка простежується до 2015 року. Рівень безробіття у нашій країні за методологією Міжнародної організації праці становив 9%, при цьому рівень безробіття серед молоді до 25 років виріс до майже 23%. Станом на 1 січня 2016 року, за даними служби зайнятості, на одне вільне робоче місце претендує 19 безробітних.[2]

Приведені показники характеризують збільшення рівня безробіття в останні роки, що свідчить про погіршення ситуації на ринку праці. Це погіршення у першу чергу пов'язане з складною ситуацією на сході країни та кризою, нею спричиненою. Також через втрату Росії як торговельного партнера, через що багато підприємств закрилися, а перевлаштування на західний ринок вимагає часу та витрат. Ще однією з причин зросту безробіття є невеликий розмір іноземних інвестицій та недостатня підтримка і відсутність спрощення умов для вітчизняних компаній державою.

В Україні дуже повільні темпи впровадження інноваційних технологій, порівняно низька оплата робочої сили та охорона праці знаходиться на низькому рівні, через що і відбувається відтік працівників з країни, багато хто шукає кращих умов праці закордоном. Криза, що зараз відбувається у владі, також не сприяє вирішенню питання високого рівня безробіття, а тільки погіршує ситуацію.

Але, слід врахувати, що всі вказані показники рівня безробіття не є достовірними через те, що існує багато людей, які працюють на договірних умовах без трудової книжки, працюють неповний робочий день чи періодично у відпустках. Тому ми не маємо повної картини рівня безробіття в Україні.

Насамперед, в нашій країні потрібно стабілізувати економіку та поліпшити і спростити умови для вітчизняних виробників та працівників.. Для вирішення питання безробіття потрібно не тільки збільшити кількість робочих місць, але й покращити умови праці. Підтримка вітчизняних виробників може посприяти цьому. Для цього потрібно стимулювати виробників на внутрішньому ринку виробляти ті товари, які можна виробляти і в Україні, а не закупати дорожче у закордонних виробників. Це одночасно посприяло би вирішенню питань безробіття і знизило витрати на державні закупівлі, а разом з тим економічний стан в країні поліпшився. Для того, щоб працівники залишались в країні, а не шукали роботу закордоном, слід підвищити мінімальну заробітну плату, поліпшити охорону праці та врегулювати витрати на комунальні та податкові платежі. Україна знаходиться на межі дефолту і складно сказати, чи може країна у такому стані підтримувати безробітних. Але це потрібно робити. Ми споглядаємо зворотню ситуацію: багато підприємств закрито, багато робітників у всій країні місяцями не отримують заробітної плати. Необхідно зробити багато змін на законодавчому рівні, але цьому заважає криза у владі.

Безробіття є серйозною проблемою населення. Вище були перераховані фактори, що збільшили частку безробіття та методи щодо її стабілізації. Будемо сподіватися, що данні методи зменшення безробіття будуть впроваджуватися задля регулювання зайнятості на ринку праці. І це стане передумовою для економічного відродження України.

Список використаної літератури:

1. Рівень безробіття в Україні 2010-2015р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua>
2. «Безробіття в Україні. Проблема стає масовою» 10.02.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rian.com.ua>

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

*Вишнеvsька Ю.І., студентка групи ОАфес-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Черкаvsька Т.М.*

Впровадження у виробництво новітніх досягнень науки і техніки набуває особливого значення у сучасній світовій економіці. У наш час конкурентоспроможними є лише ті підприємства та галузі, що активно впроваджують та використовують інноваційні технології. В Україні ж інноваційний розвиток не став однією з головних ознак зростання національної економіки.

Стан інноваційного розвитку в Україні вважається кризовим та потребує глобальних змін.

Спостерігається зниження рівня наукомісткості вітчизняної продукції. Як наслідок, вона стає дедалі менш конкурентоспроможною, а в експорті збільшується частка мінеральної сировини і продукції первинної переробки, тому що стан вітчизняної готової продукції не відповідає вимогам європейських країн.

В Україні певний час розвивалася інноваційна діяльність. Вона була підтримана на державному рівні шляхом створення в 1993 році Державного інноваційного фонду (ДІФ). Створені у всіх обласних центрах регіональні відділення ДІФ приймали до розгляду інноваційні пропозиції від державних і приватних організацій і після проходження державної експертизи і виконання всіх передбачених процедур, видавали їм безпроцентні позики на зворотній основі. Отримання безпроцентного кредиту на три роки для розвитку виробництва і випуску інноваційної продукції було достатньо сильним стимулом.

Нинішню ситуацію, що склалася в економіці України, відрізняє той факт, що за наявності в країні значних фундаментальних і технологічних наробіток, відбувається зниження активності інноваційної діяльності, пов'язаної передусім

із браком власних коштів у підприємств і обмеженістю бюджетного фінансування.

Основні фактори, які стримують розвиток інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, насамперед, вартісні, а саме: нестача власних коштів, великі витрати на нововведення, недостатня фінансова підтримка держави, високий економічний ризик та тривалий термін окупності нововведень.

Крім того, розвиток інноваційної діяльності стримує недосконалість законодавчої бази, відсутність попиту на продукцію та кваліфікованого персоналу.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» на фінансування НАН України у поточному році передбачено видатки обсягом 2 млрд. 54,2 млн. грн., що на 284,8 млн. грн., або на 12,2% менше від обсягів фінансування 2015 року і на 725,0 млн. грн. менше від мінімальних потреб.

Ключову роль в інноваційному фінансуванні в усіх розвинених країнах відіграє бізнес-сектор. У країнах ЄС і США він становить відповідно 63% і 75%, а в Японії - 80%. Однак у нових членів ЄС розподіл джерел фінансування інновацій між бізнесом, урядом і університетами більш рівномірний. Наприклад, в Польщі, відповідно 29%, 34% і 37%, Словаччина - 42%, 33% і 25% [1]. В Україні фірми забезпечують фінансування інновацій також на дві третини. Однак, загальний обсяг цього фінансування на порядок нижче і становить щорічно менше 1 млрд. євро, в той час як у Фінляндії він перевищує 5 млрд. євро, в Швеції - 10 млрд. євро, Великобританії - 30 млрд. євро, Франції - 34 млрд. євро, а в ФРН - 54 млрд. євро [2]. В зв'язку з цим проблема участі бізнесу в інноваційному фінансуванні носить не структурний, а об'ємний характер. Вітчизняні підприємства все ще явно недостатньо виділяють коштів для інноваційних проектів.

Для вирішення цих проблем необхідно:

- відновити кредитування основних галузей економіки України;
- забезпечити стабільне правове регулювання і стимулювання інноваційного розвитку всіх сфер економіки, а також захисту інтересів учасників інноваційної діяльності;
- спрямовувати кошти на розвиток освіти та науки;
- стимулювати створення ефективних форм кооперації і формування організаційно-економічних структур, які б забезпечили інтеграцію освіти, науки і виробництва при здійсненні інноваційної діяльності;
- розробити систему мотивацій для національного та іноземного інвестора;
- сформувати систему державного замовлення науково-технічної та інноваційно-технологічної продукції;
- створити умови для формування інфраструктури, що здійснювала б фінансовий, інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних процесів;
- впроваджувати податкові пільги для підприємств, які займаються інноваційною діяльністю.

В активізації інноваційної діяльності дуже зацікавлений:

- підприємець, адже це випуск нових і конкурентоздатних видів товарів, який дає йому гарантований прибуток, швидке повернення вкладених коштів, накопичення вільного капіталу і можливість його вкладення у розширення виробництва;

- працівник, адже це – нові робочі місця, гарантована і своєчасно виплата заробітної плати;

- споживач – він отримує доступ до нових видів товарів із кращими споживацькими якостями;

- держава, оскільки розвиток інноваційної діяльності це збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, надходження до держави іноземного капіталу у вигляді прямих інвестицій.

Інноваційною діяльністю не можна примусити займатися або ввести її наказовим порядком. Вона є саморегульованим процесом, спонукальною причиною якого є бажання отримати надприбуток від реалізації нової конкурентоздатної продукції, а стримуючим моментом – підвищений ступінь ризику. Процес почнеться тільки тоді, коли перша причина буде сильнішою за другу.

Отже, для впровадження інноваційного розвитку економіки починати потрібно із визначення економічних пріоритетів держави в інноваційній діяльності, розробки механізмів партнерства з бізнесом в інноваційній сфері.

Насамкінець хотілося б навести слова Рональда Рейгана, які він казав у одному з своїх виступів: «Ми даємо гроші на науку не тому що багаті, а ми багаті тому що даємо гроші на науку». Це наочно свідчить про те, що у високорозвинутих країнах наука разом з освітою і обороною відноситься до стратегічної частини державних бюджетів, чого не скажеш про Україну. Зараз ситуація така, що наука не може достатньо швидко адаптуватися до нових умов, а промисловість – використовувати наявні науково-технічні і технологічні розробки. Між наукою і промисловістю є певний розрив, який необхідно ліквідувати.

Список використаної літератури:

1. Cross domestic ... [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rian.com.ua>
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. – К.: Держкомстат України, 2010.

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

*Гульченко К., студентка групи
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В.*

Як відомо, через низку економічних проблем, криза в нашій країні посилилась. Але це викликано ще й тим, що економічна активність України згортається, і базовою причиною цього є невідповідна імпортоорієнтована модель розвитку країни. Вище керівництво дотримується

зовнішньоторговельної стратегії при якій намагається, через збільшення імпорту, отримати більше митних зборів. На жаль, така політика не створює нових робочих місць, нових підприємств, не сприяє освоєнню нових внутрішніх можливостей. Також з огляду на світові ціни і зниження споживання, експерти прогнозують, що Український експорт в 2016 році знизиться на 20-30%.(1) Відповідно скоротяться і валютні надходження в країну.

Для того щоб почати нарощувати експортні можливості України, потрібно звернути увагу на пріоритетні напрямки експорту. У цьому нам допоможуть результати аналізу іноземних ринків і їх порівняння з вітчизняними даними. Дослідження показали, що комп'ютерне програмування, виробництво машин та устаткування, фармакологічна продукція, телекомунікації роблять український експорт привабливим і стимулюють інвестиції в ці галузі. В цей час як видобуток вугілля і виробництво текстилю не дають ніяких перспектив. Інша ситуація в аграрному секторі. Частка АПК в загальній структурі експорту зростає з 37% до 43%. (2) Багато експертів стверджують, що Україна перетворюється на аграрного експортера. Такі висновки можна зробити з даних за січень-лютий 2016 року, які показують, що найбільшу частку в структурі експорту України займає кукурудза - 13% від усього експорту. Друге місце належить соняшниковій олії - 11%, пшениця ж екпортується в частці - 4, 4%. Крім старих країн-покупців (Китай, Єгипет, Індія), додалися ще й нові великі покупці української сільськогосподарської продукції - Нідерланди, Іспанія, Бангладеш, Таїланд. Через втрату позицій на російському ринку, Україна активно освоює ринок Азії і розширює там свої торговельні можливості. Таким чином, регіональна структура експорту аграрної продукції України виглядає наступним чином: найбільшу частку в експорті займають країни Азії (47,2%), країни ЄС (25,7%) і африканські країни (13,5%). Позитивні прогнози звучать і з приводу експорту продукції АПК в Європу, так як очікується отримання нових додаткових можливостей для нашої країни.(3)

Перспективним для України є також експорт високотехнологічних товарів. Існує кілька підходів до їх визначення, найвідомішим з них є «продуктовий підхід», який показує наукоємність кожного товару - співвідношення витрат на науково-дослідні роботи до загального обсягу продажів. Відповідно до цієї класифікації виділяють наступні групи товарів: аерокосмічна продукція; комп'ютерна техніка; електроніка та телекомунікації; фармацевтична продукція; наукові інструменти; електричні машини і устаткування; хімічна продукція; неелектричні машини і обладнання. У структурі українського товарного експорту частка високотехнологічних товарів становить близько 3%, що значно нижче світового рівня і показників більшості розвинених країн. (4) Перше місце в високотехнологічному експорті України займає аерокосмічна продукція, а саме турбогвинтові двигуни, літаки, космічні апарати, турбореактивні двигуни. Збільшити цей вид експорту можливо за рахунок включення в глобальні виробничі процеси на останніх стадіях виробництва. Також останнім часом відзначається, що високотехнологічний експорт

заміщається експортом технологій, захищених патентами. Забезпечення високого рівня захисту прав інтелектуальної власності дозволить через патенти отримувати високий дохід, навіть якщо фактичне виробництво буде не в Україні. Саме це - високий дохід, а, отже, і зростання добробуту населення - є справжньою метою економічної політики, а не високотехнологічний експорт сам по собі.

Підводячи підсумки, слід ще раз відзначити, що рішення проблем збільшення експорту можливо за рахунок інновацій. Якщо держава прагне підвищення добробуту своїх громадян, зростання якості і рівня їх життя, альтернативи інноваційному шляху просто немає. В умовах кризи роль інноваційного чинника значно посилюється. Тим більше, що зараз Україна має перевагу серед інших європейських країн в плані зацікавленості зарубіжних компаній, зокрема американських, в розміщенні на українських територіях їх виробничих потужностей з подальшим експортом в ЄС та інші європейські країни. Україні це дозволить залучити іноземні інвестиції, створити нові робочі місця, в тому числі більш високої якості, підвищити рівень конкуренції, і тим самим прискорити технологічну модернізацію і активізувати інноваційну діяльність.

Список використаної літератури:

1. <http://hubs.ua/economy/kakim-budet-ukrainskij-eksport-v-2016-godu-60209.html>
2. <http://www.agro-business.com.ua/agrobusiness/events/5101-chastka-apk-v-zagalnii-strukturi-eksportu-zroslo-na-6.html>
3. <http://112.ua/mnenie/syre-da-zerno-kak-izmenilsya-eksport-import-ukrainy-posle-zapuskazst-s-es-297367.html>
4. <http://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2015/10/28/7039941/>

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*Добровольський А.О., студент групи ФКс-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В.*

Малий та середній бізнес в Україні розвивається дуже повільно, тому що є декілька факторів котрі стримують процесу його розвитку. Серед них:

- 1) Велика кількість контролюючих органів та складнощі із реєстрацією;
- 2) Відсутність стимулювання державою приватних підприємців;
- 3) Високі ставки за кредитами та проблеми їх отримання.

Також серйозною проблемою є тіньовий сектор економіки який по підрахункам експертів на 2016 рік складає приблизно 60 % від усього ринку. Тіньовий сектор економіки (як і великий бізнес) має можливість надати більш вигідні умови придбання товарів та послуг, тим самим це зменшує ринок збуту для малого та середнього бізнесу які бажають працювати прозоро.

Але у останні роки відбулися і позитивні зрушення, які в останній час були скасовані або видозміннені у зв'язку з боротьбою із тіньовим сектором .

З 1 січня 2016 року були проведені зміни у єдиному податку а саме:

Для підприємців та юридичних осіб на III групі ЄП знижена максимальна межа доходу. У 2016 році вона складає 5 млн. грн. (замість 20 млн. грн.). Крім того, для цих суб'єктів незначно підвищуються ставки єдиного податку для платників ПДВ ставка єдиного податку становить 3% (було 2%), для тих, хто не є платником ПДВ - 5% (було 4%).

Внесено також зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Розмір єдиного соціального внеску, який сплачують фізичні особи – підприємці (раніше становив 34,7 % від мінімальної зарплати), знижений до 22 %. Таким чином, для підприємців – «єдинників» обов'язковий щомісячний платіж по ЄСВ становитиме 303,16 грн. (мінімальна зарплата (МЗП) 1378 грн. x 22 %).

Також змінилася система оподаткування для сільськогосподарських товаровиробників. Головним чином це стосується збільшення розмірів ставок податку з 1 га порівняно з попереднім розміром приблизно в два рази. Разом з тим була збережена спрощена система оподаткування для сільгоспвиробників (так звана четверта група). Піддалася змінам і акумуляція ПДВ — тепер загальна сума буде розподілятися пропорційно. Частина ПДВ буде акумулюватися на спеціальних рахунках підприємств, а частина буде перераховуватися до Державного бюджету України. Пропорційність буде залежати від виду продукції, що реалізується.

Все це було зроблено саме з метою боротьби із тіньовим ринком. За даними заступника директора департаменту методології роботи з питань оподаткування Державної фіскальної служби Людмили Слаутиної, на 1 квітня 2015 року в Україні налічувалося платників 1-ої групи – 162 тис. осіб (16% від загальної кількості платників єдиного податку), 2-ї групи 528 тис. чол. (55%) і 3-ї групи 273,5 тис. осіб (29%). І якщо Україна вже досягла цілком європейських показників за кількістю малих підприємств, то за їх продуктивності ще значно відстає.

Також з 1 квітня 2016 року почала працювати система електронних Prozorro, що значно підвищує ефективність тендерів на закупки товарів та послуг для держави але також має свої недоліки.

На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що позитивні зрушення є, але дуже незначні, повільні і досі існує багато перепон на шляху інтеграції українського бізнесу до Європейського союзу, з урахуванням вимог до зміни вітчизняного законодавства до діючого в Європейському союзі.

Список використаної літератури:

1. <http://news.wikilex.com.ua/2016/01/13/sistema-nalogooblozheniya-nanesla-ocherednoj-udar-po-selskomu-xozyajstvu-infografika/>
2. <http://kievbusinesscentre.com.ua/accounting/faq/2524/>

РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В ЭКОНОМИКЕ

*Деревянчук А.А., студент группы ЭК-15-1
Научный руководитель: к.э.н., доц. Кириенко О.Н.*

На современном этапе развития глобализации происходит переход к новой экономике, основанной на знаниях. Решающую роль стал играть интеллектуальный и социальный капитал. Для повышения интеллектуального уровня населения необходимо изменить требования к образованию, которое в основном и формирует человеческий капитал. В новых условиях требуется образование нового типа, которое должно включать в себя формирование творческой личности, обучение и воспитание. Основы для этого закладывают еще в школе.

Если человечество желает избавиться от опасных элементов, преступности и глупых людей, которые живут исключительно на пособие, то необходимо научиться давать нужные знания человеку. Необходимо с детства его учить пониманию некоторых законов, а не просто их запоминанию. Необходимо научиться выделять лишь эффективную информацию, оперируя которой обучающегося начнет что-то получаться. Это будет мотивировать личность двигаться дальше. Нужно объяснять детям почему нельзя плевать на улице, почему дорогу нужно переходить на зеленый свет, почему нельзя громко слушать музыку ночью и т.д. Для убедительности действительно научить их становиться на место других людей, критическому мышлению, учить их думать.

Существующая система образования "снимает" ответственность с преподавателей по качеству образования, воспитанию творческой личности. К тому же, современная система образования выполнена в худших традициях бюрократии. Например: за свои знания ученик получает оценки. Во-первых, в виду субъективизма, учитель или ученик мог бы что-то не так понять или усвоить. Учитель не может залезть в голову ученика и проверить насколько хорошо был усвоен материал. Он может лишь полагаться на способности ученика доносить свои мысли, чего некоторые люди не умеют делать хорошо, на свои умения понимать чужие мысли или же на сформированные тесты, которые не оставляют ученику возможности оспорить и доказать свою точку зрения. Во-вторых, неверным есть то, что для красного диплома или золотой медали необходимо иметь исключительно хорошие оценки. Каждый человек имеет разную степень заинтересованности предметом и разную степень его понимания. Школы, лицеи, гимназии и университеты - это те места, где людей учат знать, а не уметь, знать, но не понимать.

Современные методы обучения подавляют или вовсе не создают интерес к изучению. Обучение в школе проходит слишком скучно. Ощущается нехватка

свежей информации и практического применения знаний. Методичное решение одних и тех же задач или повторение одних и тех же формул и правил хочется оттолкнуть и забыть. Возможно, авторы современной программы хотят обучить детей методом заталкивания одних и тех же фраз по нескольку раз. Быть может, стоит рассматривать школу как институт фундаментального развития человека в прямом понимании этих слов. Это значит, что в школе ребенка необходимо учить базовым навыкам и нормам поведения. В малом возрасте лучше уделить внимание именно культуре и поведению в обществе. По нашему мнению, многие термины и законы усваиваются тогда, когда человек способен логически мыслить, подбирать ассоциации и осознавать практическое значение изученного. Не имеет смысла навязывать ребенку формулы и правила, которые он не осознает и не может применить. В школе лучше дать ребенку свободу самовыражения, научить его доброте и морали, дать необходимый минимум: читать, писать, считать и задавать вопросы, как окружающим, так и себе. В сознательном возрасте человек готов выбирать. И именно университет должен давать ему профессиональное обучение в выбранной сфере. И начать это обучение нужно с интересной лекции, которая доступно объяснит смысл обучения и перспективы, которые имеет образованный и умный человек. Сложность состоит в подготовке интересных примеров и материала. Однако сейчас многие преподаватели ограничиваются лишь словами: "это нужно".

По нашему мнению, если ребенок - это будущий гражданин и рабочая единица государства, то и должен воспитываться государством. Речь идет не об идеологии, а о том, что родители часто физически не имеют возможности воспитывать ребенка или просто не способны. У многих нет либо желания, либо времени чтобы изучить психологию ребенка, методики воспитания или даже этикет. Если государство задастся целью разработать систему манипуляций, позволяющие ненавязчиво вкладывать ребенку фундаментальные моральные принципы и нормы поведения, оставив свободу предпочтений касаясь мировоззрения, искусства и профессии, то мы получим поколение граждан, имеющих адекватное восприятие общества и его устройства. Если ребенка лишить психологических травм и комплексов, то это позволит избавиться от насилия и преступности. Если каждый будет осознавать общепринятые моральные принципы, то вежливость и чистота улиц обеспечена.

Итак, государство переходит на новую модель образования. С детского сада дети изучают этикет и правила поведения. У них появляется чувство нормы. Они просто привыкают уважать друг друга, не завидовать, общаться, получая новые знания. Детям рассказывают о предметах, читают лекции и устраивают презентации, что способствует проявлению интереса. Дети сами могут изучать дисциплины по рекомендованным программам не без помощи преподавателей. Оценок быть не должно. Ребенка должен стимулировать только его успех. Позже, учащемуся предлагают изучать социологию, психологию и философию. На основе этих знаний человек будет понимать других, он осознает бессмысленность насилия и злости, он точно поймет, что

не нравится остальным и будет уважать чужое мнение. Такой человек не будет обманывать, уходить от налогов, воровать или портить чужое имущество. К тому же, он будет уверен, что он такой не один. Он будет понимать, что в школе учились все и воспитали их в какой-то степени одинаково, но разными. В этом и прелесть.

Только в обществе, где смыслом жизни является труд, созидание, а не потребление, может быть создан культ знаний, культ образования, что будет способствовать духовному оздоровлению населения.

ПРОБЛЕМЫ ТЕНЕВОЙ ЭКОНОМИКИ В УКРАИНЕ

*Караман Я., студент группы ЭК-13-2
Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.*

Теневая экономика - это экономическая и общегосударственная проблема. Различают 3 вида теневой экономики: вторая («беловоротничковая», фиктивная), серая (неформальная), черная (нелегальная, подпольная).

Самым распространенным видом, в Украине, по нашему мнению, является серая (неформальная) теневая экономика. Лидирующую позицию занимают неофициальные зарплаты. По расчетам главы Минсоцполитики, официальный фонд оплаты труда в Украине составляет около 500 млрд. грн. в год, еще 200 – 300 млрд. грн. выплачиваются «в конвертах».

Причинами существования теневой экономики является ряд проблем: сложности администрирования, высокие налоговые ставки, высокие кредитные ставки, растущие затраты на импортное сырье и материалы (в связи с девальвацией национальной валюты), введение дополнительного импортного сбора, коррумпированность государственного аппарата, прекращения торговых отношений с РФ, ситуация на востоке Украины.

Согласно данным украинских экономистов

Таблица 1

Показатели ВВП, теневой экономики и доля теневой экономики в ВВП

Года	ВВП (млрд.грн.)	Теневая экономика (млрд.грн.)	Доля теневой экономики в ВВП, %
2011	1316,6	447,64	34
2012	1408,89	479,02	34
2013	1454,93	509,23	35
2014	1566,73	642,36	41
2015	1979,46	870,96	44

Из данных таблицы становится очевидным, что теневая экономика имеет тенденцию к увеличению, в 2011 г. составляла 447,64 млрд. грн. (34%), а в 2015 г. составила 870,96 млрд. грн. (44%). Теневая экономика разрушает государственную систему, а тем самым и само государство. Операции в теневой экономике налогом не облагаются, а в следствии налоговые доходы снижаются. Но так же теневая экономика способствует обеспечению занятости, увеличивает благосостояние населения, а в кризисы выступает в роли демпфера (то есть предотвращает колебания).

Проблема теневой экономики существует во всех странах, в разной степени.

Проанализировав уровень теневой экономики в странах ЕС, можно заметить, что в более развитых странах уровень теневой экономики низкий (Австрия – 8,2%; Англия – 9,4%; Германия – 12,2%; Франция – 12,3%; Чехия – 15,1%), а в самых бедных странах ЕС, - наивысший (Эстония – 26,2%; Румыния – 28%; Болгария – 30,6%).

Чтобы повысить показатели ВВП, а в дальнейшем развития экономики и государства в целом, надо уделить особое внимание детенизации.

Детенизация должна сводиться к следующим мероприятиям: уменьшения и упрощения налогов, механизм инфорсмент (высокая цена наказания при не соблюдения законов лишает смысла нелегальности, соответственно у агента остается единственный вариант – легальная деятельность), зона свободной торговли с Евросоюзом (если компания хочет поставлять продукцию на экспорт, оставаться в тени становится невозможным), кредитование (для получения кредита предприятию необходимо будет представлять реальные отчеты для получения финансирования), упрощения администрирования.

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

*Колеснік М. В., студент групи ФК-15-1
Научний керівник: д.э.н., проф. Пилипенко Ю.И.*

Разом із здобуттям незалежності перед Україною постало важливе завдання – створення власної фінансової і бюджетної систем, а в даний час – їх подальше вдосконалення. Серйозною перешкодою на цьому шляху стала нестабільність законодавства, неузгодженість і суперечливість окремих його положень. У зв'язку з цим набувають актуальності проблеми функціонування бюджетів та міжбюджетних відносин.

Умовно проблеми бюджетного процесу в Україні можна розділити на три категорії:

- 1) на стадії прийняття бюджету;
- 2) в процесі виконання бюджету;
- 3) проблеми контролю та відповідальності за бюджетний процес.

Проблемою, що завжди переслідувала бюджетний процес в Україні, було його прийняття, а точніше хронічна несвоєчасність дій органів державної влади. Необхідність прийняття бюджету щороку лише підвищує складність проблеми. Політична нестабільність та відсутність політичного консенсусу, відстоювання власних інтересів представниками влади обумовлюють надзвичайну проблематичність прийняття бюджету в принципі, не говорячи про прийняття його в строк.

Наступною проблемою бюджетного процесу в Україні є відсутність стратегічної складової в бюджетному процесі. Бюджет планується на рік, в той час як стратегічний розвиток держави та її складових потребує довгострокових фінансових планів країни. Як результат, фінансова бюджетна і соціальна економічна стратегії держави розвиваються порізно, замість необхідного об'єднання.

Стадія прийняття бюджету та проблеми, що виникають на ній, призводять до актуалізації ще однієї проблеми. В Україні спочатку затверджується Державний бюджет України, в якому визначаються основні дохідні джерела місцевих бюджетів, а потім затверджуються регіональні бюджети. Така процедура не є оптимальною, оскільки, за умови достатнього рівня самостійності місцевих бюджетів (що принаймні декларується українською владою), затвердження бюджету центрального уряду і затвердження місцевих бюджетів – це складові двох самостійних бюджетних процесів.

Ще однією проблемою бюджетного процесу, що виникає як на стадії прийняття бюджету, так і його виконання є прозорість бюджетного процесу.

Фактично бюджетний процес в Україні є відірваним від широкої громадськості. Немає публічних слухань і обговорень, не створюється круглих столів з відповідним висвітленням їх діяльності та результатів у ЗМІ. Не публічними є і деталізовані показники за статтями бюджету, що не дає можливості провести якісний аналіз результатів та ходу виконання бюджетного процесу.

Наявний стан справ значно ускладнює реалізацію стратегічного завдання України щодо забезпечення прискореного економічного зростання та потребує удосконалення механізму бюджету розвитку. На мою думку, досягнення цієї мети можливе за умови удосконалення існуючої моделі планування та фінансування видатків перспективного характеру таким чином:

- визначити бюджет розвитку Державного бюджету як складову спеціального фонду Державного бюджету та запровадити планування й облік надходжень та видатків до бюджету розвитку на рівні окремого документа, який має формулюватися як Додаток до Державного бюджету на відповідний рік та затверджуватися Верховною Радою України;

- переглянути джерела формування загального та спеціального фонду Державного бюджету шляхом включення наступних пунктів:

- 1) надходжень від приватизації державного майна (повністю або частково);

- 2) державних зовнішніх та внутрішніх запозичень;

- 3) зборів за спеціальне використання природних ресурсів;
  - 4) інших неподаткових надходжень;
  - 5) доходів від операцій з капіталом, зокрема, надходжень від продажу основного капіталу, надходжень від реалізації державних запасів, надходжень від продажу землі та нематеріальних активів;
- забезпечити здійснення через бюджет розвитку Державного бюджету фінансування бюджетних програм, які спрямовані переважно на економічний розвиток.

Ця модель, на мою думку, буде ефективно функціонувати як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Запровадження запропонованої моделі на загальнодержавному рівні потребує певного реформування системи управління державними фінансами та відповідного удосконалення методологічної і нормативно-правової бази, що регулює організацію бюджетного процесу України. Разом з тим переваги, які можна отримати в разі втілення в життя цієї моделі, а саме: підвищення керованості системи управління державними фінансами щодо фінансового забезпечення реалізації стратегії прискореного економічного зростання, забезпечення прозорості бюджетної політики та контрольованості її з боку суспільства – дають змогу рекомендувати її для практичного впровадження у бюджетний процес.

Отже, для вирішення перерахованих проблем необхідно прийняти комплекс заходів, спрямованих на: децентралізацію управління бюджетними коштами; вдосконалення міжбюджетних відносин; підвищення ефективності та прозорості використання бюджетних коштів; встановлення безпосереднього зв'язку між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання; розробку та реалізацію бюджетних програм, орієнтованих на кінцевий результат.

Список використаної літератури:

1. Фролов, С. М. Дослідження проблем організації і реалізації бюджетного процесу в Україні / С. М. Фролов // Механізм регулювання економіки. – 2010. - №3, Т. 2 – С. 32-40.
2. Кулай, А. В. Актуальні проблеми організації бюджетного процесу в Україні / Кулай А. В. // Економічні науки. – випуск 7 (25) – ч. 4. – 2010. – С. 2-9.

МОНОПОЛИИ В УКРАИНЕ: СФЕРЫ РАСПРОСТРАНЕНИЯ, ВЛИЯНИЕ НА РЫНОК, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

*Колотило М., студентка группы ЭК-15-1
Научный руководитель: к.э.н., доц. Геращенко С.А.:*

Еще со времен обретения независимости Украина пытается снизить влияние монополий на экономическое развитие страны и создать условия для создания и полноценного функционирования рыночной экономики.

Особенностью монополизации в Украине является ее проникновение во все сферы. В то время как в развитых странах мира она характерна для производственной сферы.

На сегодняшний день в Украине в условиях монополии или олигополии действует 42% рынков, 11% приходится на естественную монополию, а остальное - рынки с конкурентными отношениями. За последние 10 лет доля рынков, где товары реализуются на конкурентных условиях, в Украине упала на 12%. По данным 2015 года самыми монополизированными в нашей стране являются топливно-энергетический комплекс и рынок транспорта и связи.

Большие монополии вносят большой вклад в ВВП страны, обеспечивают конкурентоспособность страны на мировом рынке, но при этом есть и негативные последствия их деятельности.

Монополия	Доля рынка	Нарушения
Мегаполис-Украина Год основания: 2010	98% рынка дистрибуции табачных изделий	АМКУ предоставил производителям сигарет "рекомендации, обязательные к рассмотрению", относительно бездеятельности производителей при ценообразовании на сигареты.
Авангард ,2003	49% рынка яиц	Авангард прилежно выполнял рекомендации, понижая цены на свою продукцию сразу после заявления АМКУ.
Мироновский хлебопродукт ,2003	52% рынка курятины	АМКУ неоднократно рекомендовал компании и ее конкурентам снизить цены на курятину в 2008, 2010, 2014 годах. Можно предположить, что производитель внимал рекомендациям комитета, поскольку ни о проверках, ни о штрафах комитет не сообщал.
ПриватБанк ,1992	60% безналичных расчетов украинцев проходит через терминалы ПриватБанка	"ПриватБанк оштрафован на 27 200 грн за два нарушения конкурентного законодательства в виде неподачи информации по требованию органа АМКУ в определенные им сроки", - говорится в сообщении комитета.
Укртелеком,1993	85,23% по итогам 2014 года	АМКУ пристально следит за работой оператора и регулярно издает рекомендации по пересмотру стоимости тарифов. А в 2014 году комитет даже оштрафовал монополиста на 400 000 грн за нарушение законодательства о защите экономической конкуренции на региональных рынках услуг местной телефонной связи.

Основной проблемой является необоснованно высокие цены на товары монополий для населения. Необходимо вмешательство государства и регулирование процесса ценообразования на законодательном уровне. Также немаловажной проблемой в Украине есть деятельность естественных монополий. Они, пользуясь полным отсутствием конкуренции и несовершенством государственного регулирования деятельности монополий, злоупотребляют своим экономическим положением. По данным Антимонопольного комитета Украины, ежегодно около 60% нарушений антимонопольного законодательства совершаются естественными монополиями. Примером может служить жилищно-коммунальное хозяйство Украины, которое является одной из наиболее неэффективных сфер национальной экономики. Это и крайне низкое качество жилищно-коммунальных услуг, и постоянное загрязнение окружающей среды, и завышенные цены на эти услуги.

В стране должна проводиться эффективная антимонопольная политика, направленная на защиту свободы экономической деятельности,

предупреждение экономической деятельности, направленной на монополизацию рынка и недобросовестную конкуренцию.

Итак, на сегодняшний день в Украине действительно существует проблема монополизации. В основе решения этой лежит проведение плановой антимонопольной политики, борьба с коррупцией в этой сфере, снятие барьеров для вступления на рынок новых предприятий.

ПРОБЛЕМЫ ИММИГРАЦИИ В ЕС

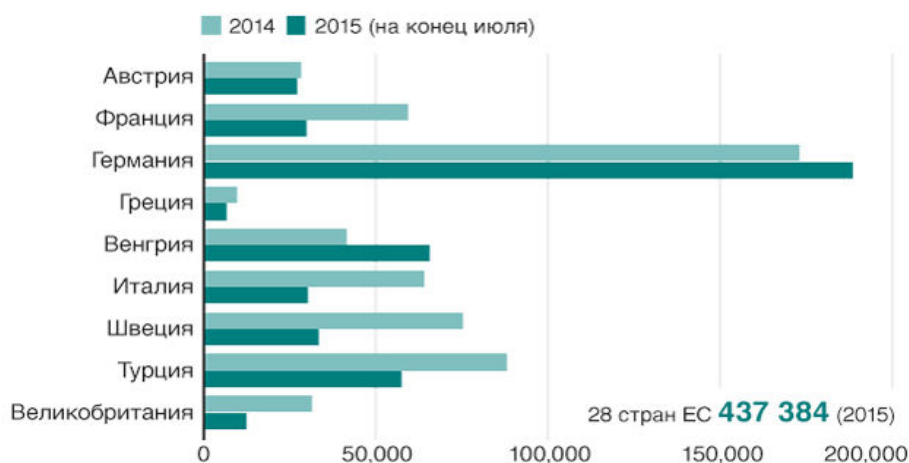
Корнилов Р., студент группы ЭК-13-2

Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.

Война в Сирии вызвала самый большой миграционный кризис в Европе со времен Второй мировой войны. На конец июля 2015 года 438 тысяч человек подали прошение о предоставлении убежища в странах Европы, создав огромное давление на европейскую экономику. Для сравнения, за весь прошлый 2014 год была подана 571 тысяча заявлений.

Самым популярным направлением у мигрантов, по данным Управления Верховного комиссара ООН по делам беженцев, по-прежнему остается Германия. Германия получила больше прошений о предоставлении убежища, чем любая другая страна Евросоюза. На конец июля Германия получила 188 тысяч прошений, на 15 416 больше, чем за весь прошлый год. Венгрия оказалась на втором месте в списке стран, куда едут мигранты, так как многие добираются до Западной Европы в грузовиках и поездах через Турцию, Грецию и Балканы.

Заявления о предоставлении убежища, поданные в некоторых странах Европы

Источники: УВКБ ООН, данные Хоум-офиса за 2015 год. *Данные на конец июня

BBC

Однако, кризис все еще не достиг своего пика, и количество беженцев будет увеличиваться.

Какое же влияние это "переселение народов" окажет на Европу?

1) Рост рабочей силы

В Германии, например, есть высокий спрос на работников с навыками в области математики, информационных технологий, естественных наук. Согласно докладу Института германской экономики в Кельне (IW), страна страдает от нехватки и старения работников в этих областях. Есть надежда, что из 800 000 мигрантов, которые, как прогнозируется, придут в Германию в этом году, найдутся те, кто сможет удовлетворить спрос.

2) Разрешение проблемы старения Европы

Рука об руку с нехваткой рабочей силы идет вопрос стареющего населения Европы, поддержка которого оказывает все большую нагрузку на ресурсы государств в регионе. Рост численности рабочей силы (и рождаемости) может сработать в качестве противовеса этому процессу. Германия, Италия и Испания – крупнейшие экономики Европы, и, согласно данным Евростата, имеют самый низкий уровень рождаемости.

3) Нагрузка на экономику

В то время, как мигранты могут пополнить ряды рабочих, есть опасения, что многие из тех, кто прибывает из стран Ближнего Востока и Африки, не имеют ни навыков, ни образования, и, следовательно, лягут мертвым грузом на экономике принявшего их государства. Более благополучные страны Европы, такие как Германия, наиболее привлекательны для мигрантов, но даже если эти страны смогли бы справиться с большим количеством людей, чтобы удовлетворить спрос на работников, последние шаги Германии, закрывшей свои границы, показывают, что их может быть уж слишком много.

4) Протесты против иммиграции

Уже несколько лет в Европе растут антимигрантские настроения, но текущий миграционный кризис разделит общественное мнение. В то же время многие противники миграции изменили свои взгляды под давлением душераздирающих картин детей и взрослых, умерших на пути в Европу.

Какими будут отношения Украины и ЕС на фоне миграционного кризиса?

Европейские чиновники уверяют, что чрезвычайный поток мигрантов не влияет на перспективы Украины получить безвизовый режим с ЕС. Несмотря на войну на востоке Украины, согласно статистике, просьба предоставить убежище от украинцев в ЕС в 2015 году составило лишь 3% от общего количества. Поэтому у Европы нет оснований считать, что украинцы массово оставят дома и переселятся в ЕС с открытием границ.

К сожалению, нет оснований для того, чтобы радоваться. По словам президента Европейского совета Дональда Туска, Шенгенская зона оказалась в критической ситуации из-за потоков беженцев. Каждая страна по своему усмотрению решает, как защищаться от мигрантов. Следовательно, принципы Шенгенской зоны просто не соблюдаются и сознательно нарушаются. С разных сторон раздаются обвинения и непонимания внутри Европы. Поэтому, пока соберется Европейская комиссия, которая должна до конца года решить давать

ли рекомендацию на открытие границ для украинцев, Шенгенская зона может претерпеть деформации и существенные изменения принципов существования.

ВЗАИМОСВЯЗЬ ВВП И БЕЗРАБОТИЦЫ В УКРАИНЕ

*Котлярова А. Д., студентка группы МНМС-15
Научный руководитель: к.э.н., доц. Геращенко С.А*

Одной из важных и конечно же проблемных сфер в макроэкономике является сфера занятости. Это не удивительно, так как процессы, которые происходят на рынке труда и вызывают безработицу, непосредственно влияют на объем ВВП производимого в стране.

Конкретными последствиями безработицы, прежде всего циклической, с экономической точки зрения, является недопроизводство ВВП. К сожалению, такие потери часто являются значительными. Согласно закону Оукена коэффициент чувствительности ВВП к динамике циклической безработицы преимущественно колеблется в интервале от 2% до 2,5%, что означает, что когда уровень безработицы в национальной экономике повышается на 1% над естественным уровнем безработицы, то фактический ВВП сокращается на 2 - 2,5%.

Таблица 1

Анализ ВВП и безработицы 2011-2015 годов

Год	ВВП (номинальный), млн. грн.	Дефлятор ВВП, %	ВВП (реальный), млн. грн.	Изменения реального ВВП, %	Экономически активное население, в среднем тыс. чел	Безработное население, в среднем тыс. чел	Уровень безработицы, %
2011	1299991	14,2	1138345,9	-	20247,9	1731,7	8,6
2012	1404669	7,8	1303032,5	14,5	20393,5	1656,6	8,1
2013	1465198	4,3	1404791,9	7,8	20478,2	1576,4	7,7
2014	1586915	15,9	1369210,5	-2,5	19035,2	1847,1	9,7
2015	1979458	38,4	1430244,2	4,5	17396	1654	9,5

В период с 2011 года по 2014 год в Украине наблюдался положительный рост реального ВВП, который сменился отрицательным в 2014 году, что, несомненно, было связано с рядом серьезных причин как внутреннего, так и внешнего характера. В число таких причин вошли – конфликт на востоке страны, аннексия Крыма, политическая нестабильность, перевыборы, политическая и экономическая война с Россией, которая привела к значительной потере рынка сбыта украинской продукции, так как доля украинского экспорта в Россию составляла около 35%. Стоит также отметить кризис идентичности в Украине, который играет далеко не малую роль в событиях, происходящих в стране. Набирает силу и усиливается акцент локальных социально-культурных различий, а также социально-классовые противостояния и т.д. События в Украине 2014-2015, ситуация с Крымским

полуостровом и конфликт на востоке показывает противоречивость взглядов и убеждений у украинских граждан. В конечном итоге все эти причины, а точнее их следствия, несомненно, оставляют огромный отпечаток на национальной экономике. Одним из таких следствий является повышение уровня безработицы, что в свою очередь, как упоминалось ранее, ведет к значительному сокращению ВВП.

С 2011 по 2013 год включительно уровень безработицы имел тенденцию к уменьшению, и в 2013 году составил 7,7%, но в 2014 году произошел резкий рост уровня безработицы, он вырос на 2% и составил 9,7%. В 2015 году численность безработных вновь частично начала сокращаться. Стоит так же отметить, что численность официально зарегистрированных безработных значительно меньше их фактической численности, поскольку многие люди просто не обращаются в службы занятости. Скрытая безработица, по нашему мнению, приблизительно равна величине официальной безработицы.

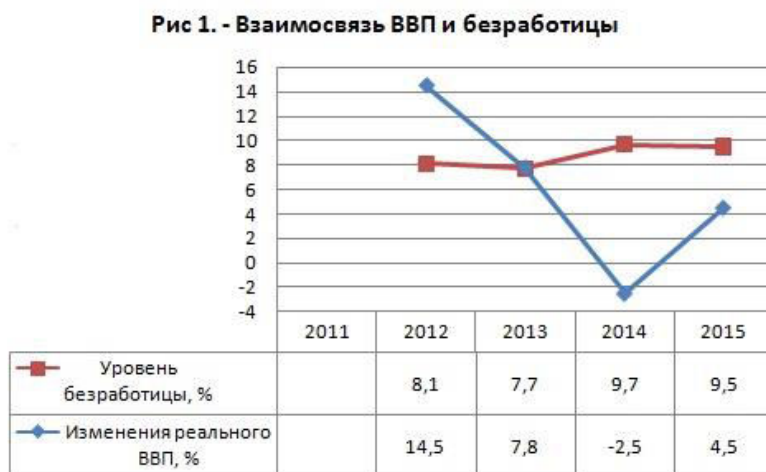

Рис.1. Динамика ВВП и уровня безработицы за 2011-2015 гг.

Отобразив динамику ВВП и уровень безработицы на одном графике (Рис.1), видна стойкая обратная зависимость между этими двумя показателями, то есть при сокращении уровня безработицы ВВП будет расти, а при увеличении – он будет снижаться. Можно сказать, что наиболее значительный скачек на графике был в 2014 году, где уровень безработицы составил 9,7 % , и как следствие можно отметить сокращение ВВП на 2,5 %. В 2015 году ситуация начала стабилизироваться. Хотя следует отметить, что самый высокий уровень инфляции наблюдался именно в 2015 году и составил 43,3 %. Этот показатель является самым высоким, начиная с 2000 года.

По последним данным Госкомстата Украины за последние 3 месяца 2016 года инфляция составила 1,5%, зарегистрированная безработица 1,7%, что пока не ухудшает состояния экономики. Возможно, что 2016 год станет для Украины началом нового экономического подъема, если государство пересмотрит эффективность ведения своей политики и примет соответствующие меры.

ПРИЧИНЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ

*Е. Линник, студентка гр. МН-15-1
Научный руководитель: профессор Пилипенко А. Н.*

Поскольку глобальные проблемы являются результатом качественных изменений в сфере экономики, политики и культуры, то их нельзя объяснить с позиции лишь какой-либо одной науки – для этого требуется междисциплинарный подход. Использование этого методологического принципа позволяет выделить причины их появления, которые связаны с экономической деятельностью человека.

Важнейшей причиной, которая привела человечество к глобальным противоречиям, является, в первую очередь, создание производственных мощностей, оказывающих давление на природу и способствующее истощению ее ресурсов. Переход к постиндустриализму изменил целевые установки общественного производства. Погоня за максимальной выгодой, переход к интенсивному развитию производства сопровождались структурными кризисами, неравномерностью развития, ростом конфликтности. Этому способствовал и скачок в военном деле, который поставил под угрозу самого человека как биологическое существо.

Особое место в обострении глобальных проблем занимает научно-технический прогресс. Масштабы его воздействия на окружающую среду не имеют подобия в истории развития человечества. Природная среда насыщается не только отходами производства, но и совершенно новыми веществами производственной деятельности, которые не разлагаются под воздействием естественных процессов. Проблема загрязнения окружающей среды и утилизации отходов (особенно радиоактивных) приобрела планетарный характер.

Научно-технический прогресс способствовал возникновению и ряда других проблем, затрагивающих интересы всей цивилизации: обуздания гонки вооружения, освоение космоса и Мирового океана и др.

При всем различии глобальные проблемы имеют ряд общих черт, позволяющих объединить их в единое, хотя и внутренне противоречивое целое. Прежде всего, каждая из них и все они, вместе взятые, принципиально важны для судеб человечества, а задержка с их разрешением грозит гибелью цивилизации или ухудшением условий жизни и производственной деятельности на Земле. Они характеризуются глубокой связью между собой и взаимозависимостью своих экономических, политических, научно-технических и других аспектов. В глобальных проблемах отражаются углубление и усложнение мирохозяйственных связей и интернационализация других сторон общественной жизни.

Наконец, особенность глобальных проблем в том, что они могут быть решены лишь на основе усилий всех государств мира, ибо абсолютно все народы заинтересованы в спасении человечества от уничтожения в ядерной

катастрофе, от болезней, вызванных загрязнением окружающей среды и др. Найти совместное решение этих проблем – значит обеспечить условия выживания всех народов и возможности дальнейшего поступательного развития цивилизации.

Научные исследования последних десятилетий и накопленный мировой опыт свидетельствуют о том, что самым первым шагом к достижению равновесия между нагрузкой общественных структур и природным базисом является курс на установление все более и более жестких норм хозяйственного использования природных ресурсов, который нашел свое отражение в разработке национальных и региональных экологических программ.

УРОВЕНЬ БЕЗРАБОТИЦЫ В УКРАИНЕ

*Макущенко Д. А., студентка группы ОА-13-1
Научный руководитель: д.э.н., проф. Пилипенко Ю.И.*

Самая тяжелая сторона всякого экономического кризиса – безработица. Люди, оставшиеся без заработка во время тотального роста цен и удорожания жизни, оказываются в отчаянном положении, которое вполне может стать причиной неконтролируемых акций протеста и других противозаконных действий. Безработица всегда питает организованную и неорганизованную преступность, вовлекая в криминал людей без средств к существованию, особенно это касается молодежи.

Согласно данным Государственной службы статистики Украины, уровень безработицы в мае 2015 года составил 1,8%. Количество безработных в Украине по состоянию на 1 июня 2015 года составило 469,4 тысячи человек [1] (рис. 1).

Рис. 1. Динамика уровня безработицы в Украине за 2015 год.

Согласно данным Международной организации труда (МОТ), уровень безработицы в Украине превышает 9,4% [2] и до конца 2015 года, по прогнозам МОТ и Международного валютного фонда (МВФ), вырастет до 11,5%. По

оценкам Федерации работодателей Украины, за последний год Украина потеряла около 1 миллиона рабочих мест, и, к сожалению, это еще не предел.

Уровень безработицы в Украине в 2015 г.
(кол-во населения в тыс.)

2015	Всего населения	Экономически активное население	Занятое население	Безработное население*	Уровень безработицы	Зарегистрированных безработных
I квартал	42873,6	17335,6	15605,3	1730,3	10,0%	519,0
II квартал	42823,2	17375,8	15710,0	1665,8	9,6%	498,0
III квартал	42800,5	17437,7	15801,0	1636,7	9,4%	472,9

* по методологии МОТ

Кроме того, по данным Фонда общеобязательного государственного страхования на случай безработицы, количество украинцев, не имеющих постоянной работы, либо являющихся скрытыми безработными, составляет порядка 5 миллионов человек.

Профсоюзы и многие эксперты оценивают уровень безработицы в Украине уже в 18-20%, причисляя сюда тех, кто официально числится в отпусках без сохранения заработной платы или переоформлен на неполный рабочий день. Да и не стоит забывать о постоянно растущем количестве безработных в результате конфликта на территории Донецкой и Луганской областей.

По методологии МОТ ситуация с безработицей в Украине находится в куда худшем состоянии. Если в 2013 году уровень безработицы в Украине составлял 7,7%, то уже в 2014 году этот показатель вырос до 9,7% [2]. Несмотря на то, что в 2015 году уровень безработицы сократился до 9,3% (в результате сезонного фактора), к концу 2015 года и на 2016 год МВФ и МОТ прогнозируют уровень безработицы на уровне свыше 11,5%.

Уровень безработицы в Украине с 2000 по 2015 гг.
(кол-во населения в тыс.)

	Всего населения	Экономически активное население	Занятое население	Безработное население*	Уровень безработицы	Зарегистрированных безработных
2000	48923,2	21150,7	18520,7	2630,0	12,4%	1178,7
2001	48457,1	20893,6	18453,3	2440,3	11,7%	1063,2
2002	48003,5	20669,5	18540,9	2128,6	10,3%	1028,1
2003	47622,4	20618,1	18624,1	1994,0	9,7%	1024,2
2004	47280,8	20582,5	18694,3	1888,2	9,2%	975,5
2005	46929,5	20481,7	18886,5	1595,2	7,8%	891,9
2006	46646,0	20545,9	19032,2	1513,7	7,4%	784,5
2007	46372,7	20606,2	19189,5	1416,7	6,9%	673,1
2008	46143,7	20675,7	19251,7	1424,0	6,9%	596,0
2009	45962,9	20321,6	18365,0	1956,6	9,6%	693,1
2010	45778,5	20220,7	18436,5	1784,2	8,8%	452,1
2011	45633,6	20247,9	18516,2	1731,7	8,6%	505,3
2012	45553,0	20393,5	18736,9	1656,6	8,1%	467,7
2013	45426,2	20478,2	18901,8	1576,4	7,7%	487,6
2014	42928,9	19035,2	17188,1	1847,1	9,7%	458,6

* по методологии МОТ

Официальные и реальные данные о положении дел на рынке труда расходятся в несколько раз. Полное отстранение государства от проблем

безработицы лишь усугубляет ситуацию. В условиях продолжения кризисных тенденций во всех отраслях национальной экономики, в первую очередь в промышленности, без проведения эффективной политики занятости проблему безработицы в нашей стране не решить.

В заключение — данные по занятому и безработному населению Украины, представленные в графическом виде (рис. 2):

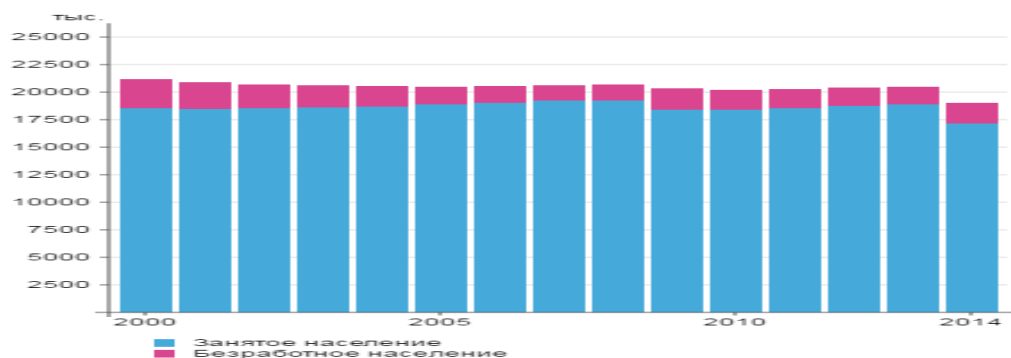

Рис. 2. Динамика занятых и безработных в Украине за 2000-2014 гг.

Как свидетельствует мировая практика, наиболее эффективным методом снижения безработицы является поддержка малого и среднего бизнеса. На протяжении долгого времени органы государственной власти Украины неоднократно заявляли о важной роли малого и среднего бизнеса в экономике страны, создании рабочих мест и решении проблемы самозанятости населения. Но системная работа в этом направлении практически не осуществлялась.

Список использованной литературы:

1. Уровень безработицы в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Заглавие с экрана.
2. Динамика уровня безработицы в Украине в январе-мае 2015 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vybor.ua/article/economika/uroven-bezraboticy-v-ukraine-k-koncu-goda-uvlichitsya-do-11-5.html>. – Заглавие с экрана.

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*Маркевич А.О., студентка групи Епфе-15
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В.*

Кожна країна у світі має свою індивідуально розвинуту сукупність взаємопов'язаних елементів, які утворюють певну цілісність та економічну структуру суспільства. Країнам з ринковою структурою економіки притаманна тіньова економіка незалежно від рівня соціально-економічного розвитку. Масштаби та динаміка тіньового сектора економіки може змінюватись залежно від рівня державного втручання.

Актуальність розглянутої теми полягає в тому, що жодній країні досі, і навіть розвинутим, не вдалось ліквідувати неофіційну економіку, бо це практично не можливо здійснити. Головною ознакою нелегальної економіки є приховування доходів, ухилення від сплати податків, фіктивні фінансові операції та заборонена законом діяльність. Для того, щоб розібратися в мотивах, потрібно розглянути тіньові сектори економіки, що поділяються на три основні частини:

Неофіційна («друга», «білокомірцева»). Під цим розуміють незаконну діяльність зайнятих в офіційній економіці агентів, пов'язаних із прихованим перерозподілом легальних доходів. Приклади: Корупція, махінації у сфері економіки, промислове шпигунство, ухилення від сплати податків, симулювання банкрутства тощо.

Фіктивна («сіра»). Це дозволенна законом діяльність але незареєстрована в офіційній статистиці. Приклади: переважно у дрібному бізнесі, ухилення від офіційного обліку, не отримання ліцензій, не сплата податків та ухилення від звітів тощо

Підпільна («чорна»). Це заборонена законом економічна діяльність, що займається виробництвом та реалізацією заборонених законом товарів чи послуг. Приклади: наркобізнес, контрабанди, крадіжки, грабіжи, вимагання, рекет, азартні ігри зі ставками, підпільне лихварництво тощо.

Розвиток тіньового сектору економіки є реакцією на сам факт державного контролю або на державну бездіяльність. Усю сукупність умов, що здійснює вплив на існування нелегальної економіки можна розділити на групи в залежності від типу відношень. Розглянемо ці групи факторів, що сприяють виникненню та розвитку тіньової економіки:

1. Економічні фактори.

1) Високі податки (коли податки становлять більше ніж 35% від прибутку, тоді підприємцям стає вигідніше вести неофіційну діяльність)

2) Високий рівень бюрократизації (через надмірний рівень процесів пов'язаних із оформленням та веденням бізнесу)

3) Кризисні явища в економіці (коли починається фінансова криза, легальна діяльність стає неефективною та збитковою, тому бізнесмени із своїми працівниками йдуть в тіньову сферу аби зберегти хочаб деякі заробітки)

4) Діяльність незареєстрованих економічних структур

5) Високий рівень корупції (протиправна діяльність, яка полягає у використанні службовими особами їх прав і посадових можливостей для особистого збагачення; підкупність і продажність громадських і політичних діячів)

6) Вивіз капіталу за кордон (сировинна та енергоресурси часто реалізуються за кордон по зниженим цінам через посередницькі компанії, але відповідний відсоток від прибутку останніх осідає за кордоном)

7) Дефіцит товарів чи послуг (перевищення платоспроможного попиту над пропозицією (при фіксованому рівні ціни))

2. Соціальні фактори.

1) Приховане безробіття (неповна вимушена зайнятість працівників, які стали зайвими з різних організаційно-економічних причин виробництва, але продовжують знаходитися у складі підприємства)

2) Низький рівень життя (одна з головних проблем, що продовжує залишатися невирішеною, незважаючи на значні успіхи в економічному розвитку за останні десятиліття)

3) Нерівномірний розподіл ВВП

3. *Правові*

1) Недосконалість законодавства

2) Недосконалість механізму координації по боротьбі з економічною злочинністю

3) Недостатня діяльність правоохоронних структур

4) Несуттєві покарання за розкриття тіншових схем (виникає коли штрафи у підприємців за виявленні в них торгові обороти у відсотковому відношенні незначні відносно прибутку підприємця за той самий період)

5) Державне втручання (легальний бізнес обкладають штрафами з будь-яких причин та часто перевіряють на дотримання норм)

Загалом, можна звести до однієї головної проблеми, що чим складніше та дорожче заробляти легально, тим сильніше буде розвинутий сектор тіншової економіки в державі. Таким чином, тіншова економіка це не окреме явище, а результат системної кризи в економіці. Неформальна економіка разом із корупцією та організованою злочинністю становить загрозу для економічної та національної безпеки держави, тому будь-який сформований незаконний сектор економіки потребує детальних і комплексних наукових досліджень.

Список використаної літератури :

1. Теневая экономика в Украине. Чернявский С.Н. Донецкий национальный технический университет. Кафедра “Экономика предприятия”.

2. Бекряшев А.К., Белозеров И.П. Теневая экономика и экономическая преступность [электронный учебник]

3. <http://www.grandars.ru/>

4. <http://www.krugosvet.ru/>

5. <http://fingeniy.com/>

6. <http://forbes.ua/>

ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА

*Межеричький Р.Д., студент групи ЕК-13-2
Науковий керівник: к. е. н., доц. Геращенко С. О.*

Наразі доволі актуальним є яким буде подальший шлях нашої держави у світовій спільноті. Глобалізація та інтеграція економіки та суспільного життя є дуже важливим аспектом сучасного світу, який несе у собі певні недоліки, проте ці процеси є необхідними для тих країн, які прагнуть досягти рівня розвинених. Україна зараз проводить роботу над вступом до найбільшого у

Європі інтеграційного об'єднання – ЄС, також вона є членом деяких організацій, таких як МВФ, ООН. Проте у той же час дуже важливо не забувати про безпеку країни і мати певну гарантію і захист від воєн, терактів та інших надзвичайних ситуацій. Саме тому Україна прагне вступити до військового альянсу НАТО. Питання вступу до НАТО є надзвичайно суперечливим в українському суспільстві(про що свідчать дані соціопросів: близько 41% за вступ і 30% проти), тому необхідно чітко знати, які вигоди ми отримуємо від вступу туди, і які негативні наслідки це може мати для нашої країни.

Серед переваг вступу України до НАТО основні наступні:

Надання гарантій безпеки, у відповідності до яких напад на Україну означає напад на всіх членів НАТО (сьогодні без України до НАТО входять 26 країн) та аналогічно надання «ядерних» гарантій; вступ до НАТО дуже істотно знижує ризик війни проти України(бо Україна є доволі важливим складовим геополітики Європи); Україна в результаті вступу до НАТО зміцнить свою політичну незалежність, отримає захист від втручання у внутрішню політику та зміцнить свою територіальну цілісність, що є дуже важливим у світлі останніх подій, цілковита ліквідація можливості зовнішньополітичних провокацій проти України; різке збільшення іноземних інвестицій після вступу України до НАТО, оскільки безпека зв'язана з економікою - наприклад, для Польщі, Чехії і Угорщини – приплив іноземних інвестицій за рік після оголошення про вступ до НАТО збільшився у 3,5 рази, для Румунії на 141; також вступ до НАТО позитивно вплине на інвестиційний клімат, що приведе до збільшення частки іноземних інвестицій та зняття клейма «пострадянської країни».

Також дуже важливим є для нас є відносини з РФ. Вступ до НАТО дасть насупні переваги у відносинах з Москвою:

- значне ускладнення економічного тиску на Україну з боку Росії, в тому числі енергетичного, з огляду на ймовірну негативну реакцію на такий тиск 26 впливових держав, що перебуватимуть у союзі з Україною;

- вступ до НАТО означатиме остаточний вихід України з під впливу Москви та ліквідацію можливості його відновлення в майбутньому. Росія це розуміє і тому змушена буде налагоджувати партнерські рівноправні відносини з Україною, як це вона робить сьогодні з членами НАТО у Східній Європі – Угорщиною, Чехією, маючи у Західній Європі стратегічних партнерів з числа членів НАТО – Німеччину, а також Францію та Італію;

- інвестиції з країн НАТО до України, на відміну від інвестицій Росії, є легальними. Згідно з дослідженням організації "Транспаренсі Інтернешнл" серед 20 найменш корумпованих держав світу 10 є державами-членами НАТО.

Також вступ до НАТО означає нові можливості для конкурентноздатних оборонних виробництв. Від вступу до НАТО потерпіли не високотехнологічні оборонні комплекси у Словаччині. А виграли – високотехнологічні, насамперед у Польщі і частково в Чехії. Наша країна має високотехнологічний ВПК, а також має здатність до створення в замкнених циклах деяких конкурентноздатних на світовому ринку зразків озброєння, у таких галузях, як

літакобудування, танкобудування, суднобудування, а також ракетобудування та системи протиповітряної та протиракетної оборони.

Одним з найважливіших для України плюсів є те, що членство в НАТО різко покращить перспективи вступу України до ЄС.

Проблеми від вступу України до НАТО:

Україні необхідно буде надавати збройну підтримку союзникам по НАТО, якщо на їхню територію буде здійснено напад в у будь – якій точці світу. Проте до цього часу ніхто не ризикував нападати на війська НАТО.

Ймовірне певне збільшення витрат на оборону в Україні, досягнення підняття їх з нинішніх 1,4% ВВП мінімум до 1,7-2,0% ВВП (до рівня, який є в Польщі, Чехії, Угорщині). Особливо в момент підготовки до членства в НАТО Україна буде змушена реагувати на вимоги НАТО.

Вартість членського внеску України до бюджету НАТО, за попередньою оцінкою, перебуватиме в межах внеску Польщі, тобто близько 40-50 мільйонів доларів США на рік.

Перспектива вступу України до НАТО стимулює Росію до припинення вигідних для України кооперативних зв'язків з Росією. Однак це має місце з 1991 року і найчастіше прямо не зумовлено вступом України до НАТО. Така логіка поведінки великої держави – Росія поступово налагоджує "замкнені цикли" з виробництва озброєнь на своїй території.

Певне збільшення терористичної загрози проти України, яка в результаті вступу до НАТО стає частиною Європи. Однак досі в державах НАТО Східної і Центральної Європи не було жодного теракту, оскільки терористичні угруповання не розглядають ці країни як своїх актуальних супротивників

Але найбільшою проблемою вступу до НАТО чи ЄС є погіршення відносин України з Росією викликане тим, що Москва розуміє втрату перспективи відновлення контролю над Україною. Лише тільки після об'явлення про бажання вступити до НАТО і інтегруватися до ЄС Росія почала інформаційну і реальну війну проти України, почала активно розміщувати на кордонах України угруповання збройних сил та інших силових підрозділів, та продить низку іншої дій спрямованих на те, щоб «переконати» Україну залишитися під її крилом.

Отже бачимо що позитивних, моментів значно більше, що явно говорить за вступ до організації. Україна отримає доволі багато гарантій безпеки, отримає шанс дуже сильно інтегруватися у світове життя та на тісну співпрацю з високорозвиненими країнами. Проте деякі негативні наслідки від прагнення до вступу до НАТО та ЄС наша країна вже відчула. В першу чергу це військова агресія РФ, яка не захотіла втрачати сферу інтересів у вигляді України. Доки така ситуація буде тривати, ми не можемо гарантувати безпеки вступу до цього альянсу, хоча з іншого боку вступ до НАТО може допомогти нам протистояти військовим діям Росії. Саме тому не можна зараз дати чіткої відповіді потрібен нам вступ до НАТО чи ні.

ПРОТИВОРЕЧИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ

*Мельник А., студент группы МК -13-1
Научный руководитель: д.э.н., проф. Пилипенко Ю.И.*

Если посмотреть на действительность Украины, то создается впечатление, что в своей экономической политике наша страна полностью следует положениям теории абсолютных преимуществ А.Смита. Данная теория гласит: страны экспортируют те товары, которые они производят с меньшими издержками (в производстве которых они имеют абсолютное преимущество), и импортируют те товары, которые производятся другими странами с меньшими издержками [1]. Каждая страна, таким образом, должна специализироваться на производстве тех товаров и услуг, в производстве которых она обладает абсолютными преимуществами.

Фактически сегодня Украина в торговле с ЕС и другими странами реализует свои абсолютные преимущества в металлургической отрасли и сельском хозяйстве, специализируясь, таким образом, на вывозе сырья или продукции неглубокой переработки данных отраслей в рамках мировой экономики. Но нужно ли нам концентрировать экономические ресурсы и усилия государства на стимулировании аграрного сектора, заниматься преимущественно земледелием и скотоводством как во времена неолита, хотя там развивались и ремесла? Насколько такая политика отвечает национальным интересам Украины, а не интересам остального мира?

Может нам стоит все же поступать так, как европейские страны делали до того, как стали богатыми? Здесь я полностью поддерживаю идеи Эрика Райнерта, которые заключаются в том, что в стране, у которой в планах стать богатой должна действовать экономическая политика, отвечающая национальным интересам, направленная на создание благоприятных условий для развития обрабатывающей промышленности. Именно с ее потребностями связаны в основном достижения научно технического прогресса, сама она служит основой модернизации всей экономики и повышения благосостояния и интеллектуального развития наций [2].

Не кажется ли вам, что мы перестали защищать свою обрабатывающую промышленность в 2008 году, когда вступили в ВТО? Были попытки стимулировать автопромышленность в 2013 году, но мы так зависимы от Европы, что ее просьба отменить пошлину на ввоз иномарок была сразу принята. К чему это привело? ЗАЗ сократил 20 тыс. человек и выпустил 1500 автомобилей в 2015 году, в 2013 году было 50 тыс., а 2007 было произведено 280 тыс. автомобилей [3]. По оценкам AUTO-Consulting, в 2015 году удалось продать лишь 46,5 тыс. новых автомобилей. Это примерно соответствует уровню 1994 года (тогда было продано 51,3 тыс. авто), но более точное совпадение в истории тоже есть. Это – 1969 год. Тогда в Украине также

реализовали 44 тыс. новеньких авто. Таким образом, украинский авторынок по объему продаж откатился назад на целых 46 лет.

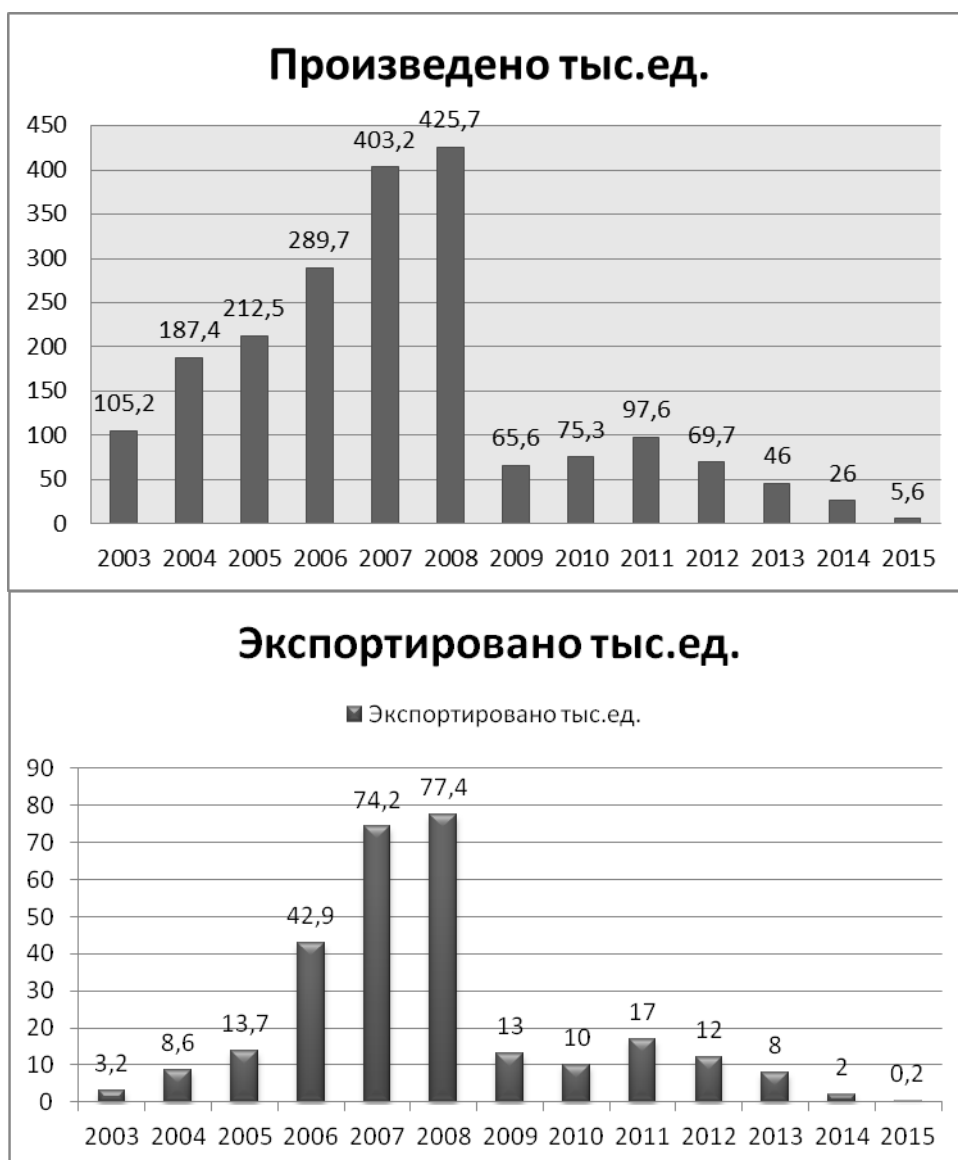

Рис. 1. Динамика производства и экспорта автомобилей в Украине за 2003-2015 гг.

Как вы считаете, вы были богаче 5 лет или 10 лет назад? В 2006 средняя зарплата в Украине равнялась 200\$, в 2011 составляла 325\$. В январе 2016 года этот показатель равняется 165\$ [3]. Мы становимся все более зависимыми, нам говорят что продавать, кому, в каком объеме и по какой цене. Не противоречит ли это свободной торговле?

Что же может помочь в этой ситуации? Государственное вмешательство в экономику в форме ограничения вывоза из страны сырья и максимизации экспорта продукции с большей добавленной стоимостью, так считает Райнерт, так делали богатейшие страны мира [2].

Торгові об'єднання країн з не рівним технічним рівнем оброблюваної промисловістю призводить до обнищення менш розвинутої країни, точніше вона просто стає сировинним доповненням більш розвинутої країни, такої прихований колоніалізм. Це призводить до падіння рівня зарплатної плати, так як саме оброблювані галузі промисловості задають тон рівню зарплатної плати.

Поэтому нам потрібні кардинальні зміни в економічній політиці держави, в тому числі поворот вектора зовнішньоекономічної стратегії в сторону підтримки експортних можливостей оброблюваних галузей, перш за все машинобудування. Тільки в цьому випадку ми не будемо залежати від кон'юнктури на світових сировинних ринках, не будемо серед цих країн, які найбільше страждають від наступного світового кризи. Але для цього потрібна політична воля, в тому числі і не тільки в Україні.

Список використаної літератури:

1. Теорії міжнародної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://natecon.com/teorii-mezhdunarodnoj-torgovli>. - Заголовок з екрана.
2. Райнерт Ерік. Як багаті країни стали багатими, і чому бідні країни залишаються бідними. – 2011. – М.: Вид-во «Вища школа економіки». – 384 с.
3. Державна фінансова служба України: офіційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ru/>
4. Укравтопром. Статистика <http://ukrautoprom.com.ua/statistika/arxiv>. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrautoprom.com.ua/statistika/arxiv>.

ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

*Міхненко Ю.В., студент групи ФКс-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобасів В.В*

Сучасне суспільство прагне до постійного поліпшення рівня й умов життя, що може забезпечити тільки стійке економічне зростання. Однак тривале економічне зростання не може бути рівномірним, його постійно переривають періоди економічної нестабільності. Проходження економікою періодично повторюваних станів відхилення від рівноваги, що виражаються у зростанні обсягів національного виробництва або їх скороченні, називається циклічністю. У першу чергу, економічний цикл проявляється невідповідністю між сукупним попитом і сукупною пропозицією. Разом з тим, протягом циклу зазнає змін цілий ряд макроекономічних показників таких як темпи зростання ВВП, загальний обсяг продажу, загальний рівень цін, ступінь завантаження виробничих потужностей та рівень безробіття. Протягом середньострокового циклу економіка проходить чотири фази, які плавно змінюють одна одну: криза, депресія, пожвавлення та піднесення [1].

На сьогоднішній день Україна знаходиться у першій фазі – кризі. Криза характеризується скороченням обсягів виробництва, зниженням ступеня завантаження виробничих потужностей і, як наслідок, збільшенням рівня

безробіття. Економічні кризи охоплюють усі галузі й види діяльності, тому вони багатогранні і мають специфіку залежно від тривалості й середовища функціонування. Також дана фаза відрізняється наявністю системного характеру, через що охоплює всі сфери життя суспільства — економічну, політичну й соціальну. Усі кризи різняться між собою, оскільки кожна з них історично неповторна та індивідуальна, пояснити їхню суть за допомогою лише якоїсь однієї групи факторів неможливо [2].

Економічна криза в Україні має цілий ряд своїх особливостей: протягом останніх років спостерігається різке посилення кризових явищ, інфляційні процеси охопили всю систему кредитної, фінансової і банківської діяльності, знижується ділова активність, збільшується міграція робочої сили у більш розвинені країни, зростає частка тіньового сектору економіки. Українська економічна криза демонструє не очікувано високі темпи погіршення стану національного господарства. Доходи домогосподарств в Україні за період 2014-2015 рр. скоротилися на більш, ніж 40% - найгірший показник в світі. Криза особливо загострилася і набула масштабних проявів у 2014-2015 роках, коли додалися обтяжуючі обставини - неефективні дії українського уряду, втрата російських ринків та воєнний конфлікт на Донбасі [3].

На початку 2015 року голова Нацбанку України Валерія Гонтарева констатувала повномасштабну фінансову кризу в країні, з якою не впоратися без зовнішньої допомоги [4]. За оцінкою Нацбанку України, в цілому падіння ВВП в 2014 році склало 6,7%. Міжнародні золотовалютні резерви України за підсумками 2014 року скоротилися в 2,7 рази (на 62,3%) - з \$ 20,416 млрд. на початок року до \$ 7,533 мільярдів на кінець грудня. За 2014 рік національна валюта України офіційно девальвувала майже стовідсотково [5]. За даними Держкомстату України, промислове виробництво в країні за січень - вересень 2014 року впало на 8,6%. Найбільше постраждали галузі, основний потенціал яких зосереджений на сході країни: виробництво коксу і продуктів нафтопереробки, хімічної продукції, металургійної продукції, продукції машинобудування. Виробництво в Донецькій області впало на 59,5% у порівнянні з минулим роком, в Луганській області - на 85%. Видобуток вугілля в Україні знизився у два рази, при цьому найбільше падіння було зафіксовано саме в Донецькій області. До початку військового конфлікту на сході країни внесок Донецької та Луганської областей у ВВП України становив близько 25% [6].

Проте, не знаючи причин кризи в Україні, неможливо знайти шляхи її подолання. До основних внутрішніх складових кризи, без викоренення яких ситуацію не змінити, відносяться:

1. Моральна застарілість традиційних галузей промисловості, яка проявляється у не конкурентоспроможності підприємств. Наслідком є масова збитковість останніх і втрата ринків, що виражається у прискоренні і поглибленні падіння внутрішнього виробництва, скороченні робочих місць, вкрай поганому фінансовому стані суб'єктів господарювання.

2. Такий стан виробництва обумовлений інституційними причинами, передусім - домінуванням олігархічної форми власності на виробничі об'єкти, державним протекціонізмом монополій і монополістичною поведінкою корпорацій. Рішення даних проблем та шлях до високої прибутковості - модернізація економіки. Для цього потрібні дві речі: перше - більшість продукції повинні виробляти не олігархи, а підприємці; друге - фінансовий капітал повинен надходити найбільш конкурентоспроможним підприємствам за допомогою фінансово-інвестиційних ринків [7].

3. Розвалений стан грошово-кредитної системи внаслідок стрімкої девальвації гривні та інфляції цін, що зруйнувало процес заощадження, обороту й інвестування національного капіталу та спричинило вилучення іноземних інвестиційних і кредитних ресурсів з економіки[8].

4. Деградація банківського сектора, який перестав надавати позички виробничим об'єктам, бути концентратором грошових заощаджень громадян, виступати суб'єктом міжбанківського кредитування. Для виходу з цієї глибокої структурної кризи потрібна не тільки фінансова стабілізація та доступні процентні стави, а й повна реструктуризація кредитних портфелів банків, їх переорієнтація на активні операції з суб'єктами реальної економіки, зокрема, поява зацікавленості у фінансуванні виробничих інновацій.

Такий склад негативних чинників говорить, що економіка України потрапила у кризу, тривалість якої спрогнозувати неможливо. Тому неналежна увага до чинників розгортання та поглиблення кризових впливів формує високі ризики поновлення кризових шоків. Зважаючи на досить усталену динаміку реального сектору економіки та заробітних плат, найближчим часом відновлення в рівнях зарплат і доходів, у кращому випадку, матиме лише помірний, а радше суто символічний, характер, що й надалі обмежуватиме споживчий попит, а відтак – стримуватиме економічне відновлення. Отже, в Україні залишається завдання визначення пріоритетних термінових заходів антикризового спрямування, а також напрямів, завдань та інструментів антикризової політики на середньострокову перспективу.

Список використаної літератури:

1. Макроекономіка: Навчальний посібник / За ред. Г.М. Пилипенко; М-во освіти і науки України. - 2008
2. Основи економічної теорії: Навч. посібник / О.О.Мамалуй, О.А.Гриценко, Л.В.Гриценко. - К.: Юрінком Інтер, 2006
3. <http://news.finance.ua/ru/news/-/361185/ukraintsy-obedneli-bolshe-vseh-v-mire-za-2014-2015-gg>
4. http://www.ukrrudprom.com/news/Valeriya_Gontareva_zayavila_chno_v_Ukraine_polno_masshtabniy_fina.html
5. <http://www.segodnya.ua/economics/finance/grivna-k-dollaru-upala-eshche-silnee-583767.html>
6. www.forbes.ru – «Заводы стоят: как пострадали от войны предприятия востока Украины»
7. Українська правда – «Анатомія кризи української економіки» - 16.06.2015
8. <http://minfin.com.ua> – «Девальвация по плану: каким будет курс гривны в 2016 году»

ПРОБЛЕМЫ УРОВНЯ ИНФЛЯЦИИ В УКРАИНЕ

*Молодан Н. А., студент группы ЕК-14-1
Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.*

Инфляция – это перенасыщенность товарооборота денежной массой, что приводит к тому, что денежная единица обесценивается, и растут цены на товары и услуги. Инфляцию следует рассматривать как сложное социально-экономическое явление, к которому приводит несбалансированное производство, а точнее, перепроизводство в различных сферах экономики. В мировой экономике инфляция является одной из самых острых и глобальных проблем.

Несоответствие спроса на денежную массу в товарообороте и ее фактического предложения может произойти по следующим причинам: из-за сезонных колебаний, структурных сдвигов в системе воспроизводства, изменения налоговых ставок, воздействия внешнеэкономических связей, монополии товарных рынков, изменения конъюнктуры рынка, девальвации и ревальвации национальной валюты, а также в результате стихийных бедствий.

С инфляцией сталкиваются практически все страны. Например, в США уровень инфляции в 2012 году был 2%, в Японии и Украине присутствовала дефляция на уровне 0,2%, а в Германии инфляция в размере 2,1%. Исходя из этих данных становится понятно, что исследуемый показатель в Украине соответствует уровню аналогичных в экономиках развитых государств. Но не стоит забывать, что выше рассматривался лишь 2012 год. К сожалению, анализируя данную проблему в динамике, имеем другую ситуацию. Для развитых стран характерна равномерная инфляция, имеющая четкие тенденции к снижению или росту. В Украине уровень инфляции меняется радикально, поскольку определяется не только экономическими показателями, но политической ситуацией в стране, которая неоднократно изменялась за последние 10 лет.

Существуют различные типы инфляции: «дезинфляция», «дефляция», «стагфляция». Дезинфляция – замедление темпа роста инфляции. Под этим понятием подразумевается долговременное снижение уровня цен на товары и услуги. Понятие «стагфляция» характеризует высокий темп инфляции при относительно медленном или отсутствии роста реального объема производства. Этот термин часто применяют, чтобы охарактеризовать инфляцию при одновременном спаде объема производства. Дефляция – это инфляция с отрицательным ростом цен.

Существует много факторов, которые обуславливают инфляцию, но в каждой стране складываются свои социально-экономические условия для ее возникновения. Различают внутренние и внешние факторы, обуславливающие рост инфляции. В Украине можно выделить следующие из них:

1) диспропорциональность – несоответствие государственных расходов и доходов – что является причиной дефицита бюджета. Если такой дефицит

покрывается за счет денежной эмиссии, то, как следствие, наблюдается рост денежной массы в обороте, что необратимо приводит к инфляции;

2) отсутствие чистого свободного рынка, а также совершенной конкуренции как его части. Современный рынок во многом является олигополистичным. А так как олигополист заинтересован сократить объем предложения товаров и услуг, создается дефицит, который способствует росту или поддержанию цен;

3) инфляция импорта. Ее значение возрастает с развитием открытости экономики и увеличением роли в мировом хозяйстве, на мировых рынках;

4) инфляционные ожидания – проявление самоподдерживающегося характера у инфляции. Предприниматели и население привыкают к постоянному росту цен на товары и услуги. Из-за этого они требуют повышения заработной платы и стараются накопить впрок товары потребления, основываясь на предполагаемом подорожании. Производители же, в свою очередь, остерегаются повышения цен со стороны своих поставщиков. По этой причине они увеличивают цену товаров на прогнозируемый ими рост цен на составляющие или сырье. Это, в свою очередь, приводит к инфляции.

Несмотря на то, что у инфляции – роста цен на различные товары и услуги – могут быть разные причины, такие как поднятие ставки налога на добавленную стоимость, рост коммунальных тарифов или удорожание топлива, причиной устойчивого и длительного процесса роста цен почти всегда является рост массы денег в обороте. Как сказал знаменитый американский экономист Милтон Фридман "инфляция всегда и везде является монетарным феноменом.

Это верно и применительно к Украине, что хорошо заметно, если вывести на одном графике усреднённый за два года рост денежной базы и годовые показатели инфляции. Периоды высокого роста денежной базы ассоциируются с высокой инфляцией, периоды же, когда рост денежной базы снижался – с низкой. По сути, основной причиной высокой инфляции в Украине всегда были слишком высокие темпы денежной эмиссии – проще говоря, страна печатала слишком много денег.

По данным Госкомстата, за девять месяцев 2015 года потребительские цены на товары и услуги выросли на 41,4%, тогда как за аналогичный период 2014-го рост цен составил 17%.

Рис. 1. Динамика потребительских цен в Украине за 20 лет.

Как пишет Новое время, такой уровень инфляции в Украине является рекордным за последние 20 лет. Более масштабной инфляцией была только в период становления украинской государственности — в 1992-1995 годах.

Основными методами борьбы против инфляции в Германии являются: стабилизация уровня налогов, рост зарплат, для увеличения вовлеченности потребителя в механизм производства товаров, увеличения национального продукта, умеренное развитие цен на нефтепродукты, жесткий контроль в денежно-кредитном механизме страны, своевременный мониторинг развития экономики страны. Сравнительно недорогая цена на бензин, дизель и топливный мазут, из-за невысокого спроса на нефть внутри страны, позволила в 2013г. не расти скачкообразно. Методами США стали программы поддержки производителей и предпринимателей малого бизнеса, государство в периоды кризиса стремится искусственно поддержать занятость, регулирование процентных ставок.

По моему мнению опыт реализации антиинфляционных мероприятий в западных странах свидетельствует о необходимости сочетания долговременных и краткосрочных мер. Основные рекомендации для нашей страны могут быть следующими: 1) к долгосрочным мерам относят погашение инфляционных ожиданий населения, которые чрезмерно стимулируют спрос. С этой целью государство должно проводить четкую взвешенную антиинфляционную политику, которая повысит доверие населения; 2) принятие мер, направленных на уменьшение дефицита бюджета; 3) осуществлять мероприятия в обращении денежной массы путем установления жестких лимитов и норм на прирост денежной массы в конкретном периоде, что позволит прогнозировать и обуздать уровень инфляции; 4) ослабление влияния внешних факторов. Цель данного мероприятия состоит в уменьшении инфляционного влияния на экономику, что связано с переливом внешнего капитала в виде кредитов на краткосрочной основе и займов государства за рубежом для финансирования бюджетного дефицита.

ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

*Мусаєва Н.М, студентка групи ФКфес-15-1
Науковий керівник : к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В.*

За останні декілька років економічна ситуація в Україні значно погіршилась через низку обставин: повільні темпи економічного розвитку, воєнні дії на сході країни, корумпованість влади, недосконалість законодавчої системи. Економічна система країни виявилась не готовою до таких потрясінь. У 2013-2015 рр. стало необхідно вносити суттєві зміни.

Необхідною умовою нормального функціонування економіки є розвинута банківська система. Лише через досконалу банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки в цілому.

Національний банк України є суб'єктом державного фінансового моніторингу, що здійснює державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму щодо банків, платіжних організацій та членів платіжних систем, що є банківськими установами.

НБУ активно впроваджує заходи для стабілізації та вдосконалення банківської системи. До таких заходів відноситься скорочення кількості банків шляхом ліквідації тих банків, що неспроможні надалі вести банківську діяльність. Станом на 01.02.2016 року кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, склала 117 (в т.ч. 41 банківська установа з іноземним капіталом).

В цілому з початку 2014 року в результаті погіршення платоспроможності в 68 банківських установ була введена тимчасова адміністрація. У 5 установах тимчасова адміністрація продовжує працювати, щодо одного банку (ПАТ «АСТРА БАНК») прийнято рішення про припинення тимчасової адміністрації та призначення куратора.

В цілому, щодо 72 банків вже було прийнято рішення про ліквідацію. За 6 банківським установам рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідації було прийнято без попереднього введення тимчасової адміністрації.

Основним джерелом підтримки ліквідності банківських установ зараз є кошти населення. Значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності підтримує високі процентні ставки вкладних рахунків.

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації банку не може бути менше, ніж 500 млн. грн. У той же час, для вже діючих банків, статутний капітал яких не відповідає цим вимогам, НБУ розроблений графік приведення статутного і регулятивного капіталу до мінімального розміру, встановленого законодавством. Згідно з графіком, затвердженим Постановою Правління НБУ №242 від 07.04.2016 р, станом на 17.06.2016 р розмір статутного та регулятивного капіталу українських банків має бути не менше 120 млн. грн., Станом на 11.07.2016 р - 200 млн. грн.

Фінансовий результат банківської системи України в січні 2016 року був негативним і склав (-) 0,9 млрд. грн. без урахування неплатоспроможних банків ((-) 8,5 млрд. грн. за підсумками січня 2015 року). Від'ємний фінансовий результат обумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що обумовлює необхідність подальшого формування резервів і, в свою чергу, негативно впливає як на показники прибутковості, так і на рівень капіталізації.

На сьогодні відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» банки можуть існувати лише у формі публічного акціонерного товариства або кооперативного банку. Зараз усі банки, що функціонують в

Україні, є публічними акціонерними товариствами. З метою комплексного вдосконалення банківського законодавства та законодавства з цінних паперів НБУ ініціює надання банкам права трансформуватись у приватні акціонерні товариства.

Водночас НБУ наголошує, що незалежно від типу акціонерного товариства вимоги до корпоративного управління в банках та обсягу розкриття інформації повинні бути збережені на найвищому рівні. НБУ також ініціюватиме питання про застосування максимально спрощених реєстраційних процедур до банків, які приймуть рішення змінити тип публічний на приватний, та скасування плати за ці процедури.

Однією з головних проблем розвитку банківської системи України є низький рівень її конкурентоспроможності, тобто неможливість вітчизняних банків конкурувати з іноземними. Останнім часом кількість іноземного капіталу у фінансовому секторі щороку збільшується, аналогічна тенденція спостерігається і в банківському секторі. Діяльність банків у конкурентному середовищі підвищить якість надання послуг і витіснить з ринку недобросовісних банкірів. Для підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних банків необхідно вжити таких заходів:

- 1) удосконалити законодавчу базу для підвищення прозорості діяльності банків;
- 2) здійснити нарощування власного капіталу;
- 3) підвищити якість менеджменту;
- 4) впроваджувати новітні технологічні розробки;
- 5) розширити спектр банківських послуг;
- 6) отримати довіру населення тощо.

Існує багато проблем в банківській системі України, але вони вирішувані. Цілеспрямованість, професійний підхід, послідовність заходів та достатня підтримка з боку влади допоможуть вирішити ці проблеми, що, в свою чергу, позитивно вплине на економіку країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Національний банк України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
2. Національне рейтингове агентство «Рюрік» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/news/5772-banks.html>

ПРОБЛЕМЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ УКРАИНЫ

*Наделяева Д.А., студентка группы ЭК-14-1
Научный руководитель: к.э.н., доц. Геращенко С.А.*

Роль инвестиций в экономике государства огромна, они играют значительную роль в поддержании, функционировании и динамическом

развитии экономики страны. Происходящие изменения, в количественном соотношении инвестиций, воздействуют на изменения: объема общественного производства, занятости населения, структурных экономических показателей и динамики развития различных отраслей народного хозяйства. Эффективное использование инвестиций, хозяйствующими субъектами, для экономики государства, имеет принципиальное значение, особенно в отношении увеличения масштабов инвестирования. При достижении желаемого уровня эффективности, инвестирование, ведет к стабильному экономическому росту. Именно поэтому проблема инвестиционной привлекательности Украины столь актуальна.

Рис. 1. Индекс инвестиционной привлекательности Украины за 2008-2015 гг.

Данный график создан исходя из данных EuropeanBusinessAssociation (EBA). Согласно классификации EBA, 2 балла характеризуют климат для инвестирования скорее, как неблагоприятный, а 3 балла - как нейтральный для инвестирования. «Нейтральный» период для инвестиций в Украине пришелся на 2010-1,2 кварталы 2011 годов и дальше только падал.

В ассоциации сообщают, что отсутствие видимых изменений индекса, вероятно, связана с нехваткой реформ и в определенной мере неоправданными ожиданиями бизнеса относительно состава парламента и правительства. Кроме того, в первом квартале года значительные колебания курса гривны негативно повлияли на экспортно-импортные операции и подорвало финансовую стабильность в стране в целом.

На сегодняшний день ИИП Украины далек от совершенства, но варианты решения этой проблемы существуют.

При построении взаимоотношений с иностранными инвесторами InVentureInvestmentGroup использует комплекс следующих мероприятий:

- установление первичных контактов с потенциальными инвесторами;
- информирование иностранных инвесторов о конкурентных преимуществах инвестирования в экономику Украины, в отдельные отрасли и проекты;

- предоставление аналитической поддержки и моделирование потенциально возможных совместных проектов с украинскими компаниями;
- индивидуальный подбор наиболее привлекательных инвестиционных активов и проектов согласно критериям иностранных инвесторов;
- встреча делегаций, налаживание взаимоотношений с представителями госструктур и частного бизнеса;
- полный комплекс услуг по заключению и сопровождению инвестиционных сделок, представление интересов в Украине.

Перспективные направления инвестирования.

Инвестиционная политика государства может быть направлена на создание условий для активного развития следующих направлений инвестирования реального сектора экономики:

- энергосберегающие технологии и альтернативная энергетика;
- сырьевые компании Украины, связанные с добычей и первичной переработкой природных ресурсов;
- предприятия агропромышленного комплекса;
- предприятия с высокой степенью износа основных фондов, продукция которых тем не менее характеризуется все еще высоким спросом как на внутреннем, так и международных рынках;
- новые технологические и IT-проекты;
- сектор недвижимости, в котором сегодня продажи осуществляются с большим дисконтом;
- другие отрасли, располагающие конкурентным набором факторов для организации различных производств.

В качестве вывода могу сказать, что несмотря на инвестиционную непривлекательность Украины, иностранные инвестиции в нашу страну все равно поступают. Например, из Германии, Кипра, Австрии, Великобритании и Нидерланд. У Украины существуют перспективы масштабных инвестиций, а, следовательно, оживления производства, выхода из кризиса и структурной перестройки экономики. Однако, для того, чтобы превратить указанные возможности в реальность, необходима четкая государственная политика восстановления инвестиционных ресурсов, их концентрации, стимулирования отечественных и привлечения иностранных инвесторов.

ПРЕИМУЩЕСТВО И ТЕНДЕНЦИИ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ С ЕС

*Орехова В.С., студентка группы ЭК-13-2
Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.*

В настоящее время стратегической целью Украины стало получение статуса полноценного члена Европейского Союза (ЕС), так как это способствует построению экономически развитого и демократического государства, с

высокими стандартами жизни и развитой системой демократией, укреплению позиций в мировой системе международных отношений.

Начало создания ЕС было положено в 1957 г. и за 50 с небольшим лет Европейский Союз постепенно стал одним из мощнейших финансово-экономических и политических центров мира. На данный момент Европейский Союз состоит из 28 государств.

Европейский Союз занимает ведущие позиции в мировом хозяйстве. На его долю приходится 41,4 % мирового товарного экспорта и 39,8 % импорта, 41,9 % импорта услуг. Благодаря сотрудничеству с Европейским Союзом бедные страны получают множество преимуществ, которые способствуют экономическому росту и повышению жизненного уровня населения.

Украина также стремится сотрудничать с ЕС и наращивать объемы международной торговли.

Анализ данных по экспорту-импорту товаров между странами ЕС и Украиной за 2000, 2005, 2010-2014 гг., свидетельствуют о положительной динамике в структуре как экспорта, так и импорта (табл. 1).

Табл. 1.

Структура экспорта- импорта товаров между странами ЕС и Украиной
(млн., долл., США)

	2000	2005	2010	2010*	2011*	2012*	2013*	2014*
Экспорт	3486,8	6134,7	11759,4	11381	13347,7	13115,9	14233,2	11520,8
Импорт	1150,8	2934	5447,6	5402	6191,9	6639,2	7523	6373,1
Экспорт в ЕС	522	1726	3188,7	3117	3525,3	3744,8	4195,7	3991,6
Импорт с ЕС	365,3	1284,2	3023,5	2994,4	3363,2	3630,2	4212	3148,7
Удел. вес экспорта в	0,15	0,28	0,27	0,27	0,26	0,29	0,29	0,35
Удел. вес импорта с ЕС	0,32	0,44	0,56	0,55	0,54	0,55	0,56	0,49

Удельный вес экспорта в ЕС увеличивается, наряду с импортом из ЕС. Главными импортерами украинских товаров являются Германия, Польша, Италия. В структуре экспорта также преобладают Италия, Польша и Германия.

Евросоюз может стать еще более значительным рынком сбыта украинских товаров и источником украинского импорта. Сотрудничая с Европейским Союзом, Украина рассчитывает на последовательную поддержку со стороны ЕС, получения доступа к Общей системе преференций ЕС. Украина надеется на решение вопросов относительно присоединения Украины к отдельным европейским программам, в частности в области энергетики, транспорта, науки и техники, охраны окружающей среды, образования и т. п. Для Украины важно обеспечение недискриминационного доступа основных товаров экспорта Украины на рынки ЕС.

В свою очередь, Европейский Союз ставит перед собой такие стратегические цели относительно Украины, как помощь Украине в создании стабильной и открытой демократии с верховенством закона и созданием условий для нормального функционирования рыночной экономики в интересах народа; сотрудничество с Украиной в деле поддержания стабильности и безопасности в Европе и в остальном мире.

Таким образом, проанализировав отношения между Украиной и Европейским Союзом, можно прийти к выводу, что Украина тесно взаимодействует со странами – членами Европейского Союза. В Украине должен быть проведен ряд реформ, как в законодательстве, так и в социальной политике, отечественные предприятия должны быть реструктурированы для того, чтобы соответствовать высоким европейским стандартам. Положительными результатами сотрудничества для Украины со странами ЕС могут стать: преодоление технологической отсталости, привлечение иностранных инвестиций и новейших технологий, создание новых рабочих мест, повышение конкурентной способности отечественного товаропроизводителя, выход на мировые рынки, прежде всего на рынок ЕС.

Также следует отметить, что интеграция в европейские структуры ни в коем случае не должна ограничивать отношения со странами СНГ и другими странами мира. Чем более широкими и разнообразными являются внешнеэкономические связи, тем более постоянной будет экономика и экономическая безопасность страны.

МІЖНАРОДНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

*Педаховська К.С. студентка групи ЕК-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Кірієнко О.М.*

Сутність міжнародної спеціалізації складається з того, що окремі країни спеціалізуються на виготовленні якихось конкретних товарів чи послуг. Ця спеціалізація пояснюється традиціями, специфікою виробничого потенціалу, економічним потенціалом, кількістю природних ресурсів. Спеціалізація дозволяє витратити значно меншу кількість коштів на створення виробництв для випуску товарів, отримуючи їх шляхом зовнішньої торгівлі. В сучасному розумінні вона являє собою спеціалізацію окремих країн на певних видах діяльності: товарах, послугах, технологічних процесах, реалізованих на світовому ринку. Участь в міжнародній спеціалізації дає країнам можливість додаткового економічного ефекту, дозволяючи з найменшими витратами задовольняти свої потреби.

Очевидно, що ні одна національна економіка не може бути самодостатньою. Ні наявні в країні фактори виробництва, ні рівень розвитку технології, ні потреби країни в капіталі та інвестиціях не надає незалежності від участі у зовнішній торгівлі та міжнародній спеціалізації. Спеціалізація виникла

не випадково. В світі з початку 20-го століття були протиріччя, зв'язані з різною кількістю насиченості країн та регіонів світу економічними ресурсами. Через це спеціалізація будується на звичайній тязі до розширення кордонів виробництв та ринків збуту готової продукції виробниками всього світу.

Особливо агресивну політику ведуть виробничо розвинуті країни, що зацікавлені в тому, щоб першими захопити та поділити між собою найбільш перспективні ринки збуту та напрями економічного розвитку. Національні економіки знаходяться в ситуації жорсткого та безкомпромісного вибору. Ціна питання - виживання економіки. Голови держав, розуміючи перспективи та аналізуючи складену в країні соціально-економічну картину, рівень виробництва, постраждалих від світової кризи, протиріччя між потребами населення та обмеженими ресурсами для їх задоволення приймають рішення про вступ в систему міжнародного розподілу праці. Через це кожна країна, яка приймає участь в міжнародній спеціалізації, є заручником ситуації, коли економічна стратегія розвитку будь-якої держави не в змозі самостійно сформулювати та реалізувати свою економічну стратегію розвитку, не дивлячись на інтереси та пріоритети інших країн.

Формування міжнародної спеціалізації виробництва визначається рядом факторів:

- Існуючими й прогнозованими виробничими можливостями, трудовими ресурсами, можливостями росту чисельності та кваліфікації кадрів в країні
- Рівнем національного доходу, накопиченням й споживанням в економіці країни, можливостями його збільшення, а також розширенням ємкості внутрішнього ринку
- Природним багатством та кліматичними умовами
- Географічним положенням країни по відношенню до інших країн
- Складеними економічними зв'язками країни, можливостями їх подальшого розширення та укладання нових зв'язків.

Даючи характеристику сучасним міжнародним економічним відносинам, потрібно наголосити, що спеціалізацію за останні 20-30 років не можна обмежити тільки сферою виробництва товарів та послуг. Вона значно ширша та охоплює сферу ринку капіталу, ринок цінних паперів, надання різноманітних послуг. При цьому головну роль в покращенні спеціалізації грали транснаціональні компанії, які на світовому ринку пред'являли попит на судний капітал та різноманітні послуги. Також на міжнародний ринок країна експортує товари, внутрішні затрати на виробництво котрих нижче світових, а імпортують ті товари, витрати котрих вище світових. Витрати залежать від вартості праці, землі та ресурсів, а також капіталу. Позитивними наслідками від участі в міжнародній спеціалізації є можливість кожній національній економіці:

- Отримувати вигоду від різниці між міжнародною та внутрішньою ціною експортних товарів та послуг
- Мати суттєву економію внутрішніх затрат за рахунок дешевого в грошовому відношенні імпорту

Для розвитку міжнародної спеціалізації важливу роль мають:

- Порівняльна вигода, тобто здатність виробляти товар з більш низькою вартістю

- Державна політика, в залежності від якої може змінитися не тільки характер виробництва, а й характер споживання

- Концентрація виробництва – створення великої промисловості, розвиток масового виробництва.

- Розвиток транспортної інфраструктури

Однак сучасний стан розвитку міжнародної спеціалізації свідчить, що розвинуті країни підтримують та закріплюють таке положення справ, при якому менш розвиненим та країнам що розвиваються відведена роль ресурсного додатку виробничо розвиненим країнам. Таким чином вже не може бути мови про рівність можливостей на світовому ринку. Країни, котрі розвиваються вимушені узяти на себе виробництво, що вимагає великих матеріальних затрат, можливо, навіть, екологічно забруднюючі виробництва, для випуску продукції певного стандарту з подальшим експортом продукції в розвинуті країни. Це пов'язано з неможливістю цих країн на рівних умовах конкурувати з розвинутими, які в силу свого економічного стану займають провідне місце в областях економіки, пов'язаних з високотехнологічними процесами, нанотехнологіями.

По мірі формування соціально-економічного в глобальному вимірі моноліту повинні зникнути будь-які підстави для міжнаціонального суперництва, ворожнечі і конфліктів. Цілісний, неподільний світ на ґрунті єдиного економічного простору тим хороший, що він виключить з життя людського можливість зіткнення у вигляді руйнівних війн. Відтак доцентрова тенденція глобалізаційних процесів об'єктивно покликана забезпечити самовиживання людської цивілізації і її прогрес.

Через неоднозначність розвитку міжнародної спеціалізації та розповсюдження впливу промислово розвинених країн, у всьому світі збільшується кількість прихильників антиглобалізму, направлених на зменшення впливу США і міжнародних організацій. Основними цілями антиглобалістського руху є вироблення нових правил міжнародного кредиту; відмовлення від знищення цивілізацій, альтернативних західній та обкладення податком фінансових спекулянтів, підвищення заробітної плати в країнах з залежною економікою. Антиглобалістський рух сьогодні є яскравим прикладом того, що далеко не все в сучасному розвитку міжнародної спеціалізації сприяє прогресу кожної країни.

Таким чином, міжнародна спеціалізація носить суперечливий характер. В ній можливо виділити ряд переваг та недоліків. Співробітництво з розвиненими країнами - необхідність без якої досить складно розвиватися та зайняти гідне місце в світі. Тільки співпрацюючи ми зможемо вирішити всі болючі проблеми сьогодення, звести до мінімуму негативні аспекти для України, максимізувати плюси, використовувати міжнародну спеціалізацію з величезною користю для України, для суспільства в цілому і для кожної людини зокрема.

ЭТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

*Педагоговская Е., студентка группы ЕКфе-15-1
Научный руководитель: профессор Пилипенко А.Н.*

*«Не существует чисто экономических процессов, поскольку они всегда регулируются обычаями или правом, которые являются выражением нравственных представлений о должном.»
Аганова И.И.*

В наше время хорошая этика означает хороший бизнес. Моральная добродетель считается необходимой для успеха. В таком случае ваши партнёры будут уверены в вас, проявляя доверие и заключая более выгодные контракты. Этические нормы поведения должны соблюдаться во взаимоотношениях с государством, обществом, покупателями, поставщиками, конкурентами, работниками.

Понятия этики могут успешно применяться для анализа процессов, происходящих в экономике, более того сам такой анализ показывает, что этические стереотипы и правила являются действенным фактом в ходе принятия решений в корпорации. Таким образом, мы видим, что этика зачастую действует как ограничитель, побуждая к принятию тех решений, которые не были бы приняты в ином случае, то есть она нередко вступает в бой с соображениями экономической целесообразности и иногда одерживает блестящие победы.

Актуальная для экономической дисциплины в целом этика должна быть сконструирована внутри нее самой, а не привноситься в нее извне. Этический вопрос гласит: «Что я должен делать?» Ответ прост: поступай так, чтобы твое действие было признано с позиций самой развитой экономической теории наиболее эффективным. Этот «простой» ответ, стоит только обратиться к экономическим теориям, обрастает многочисленными нетривиальными положениями.

Основателем довольно древней науки «экономическая этика» является Аристотель. В своих трудах он не отделяет её от экономики в общем. Именно благодаря его советам, его принципам, которые нашли развитие в идеях теологов, напряженно размышлявших над проблемами этики бизнеса, стало возможным формирование этики бизнеса. Если бы он следовал за средневековой католической идеологией, утверждавшей, что «делание денег» подлежит моральному осуждению, то не смог бы установить нравственных стандартов для достижения своих целей.

Согласно Фоме Аквинскому, торговля с целью извлечения прибыли является аморальной. Отрицая это, протестантизм способствовал формированию этики бизнеса в результате морального освящения стремления к прибыли, говоря, что труд бизнесмена может быть одобрен Богом. Благодаря этому, стремление к прибыли и к Богу стали взаимно обуславливающими. Успех в финансовых делах стал восприниматься как знак расположения Бога.

Одной из первых этико-экономических концепций была концепция Г. Форда. Он пришел к выводу, что счастье и благосостояние добываются только честной работой и что в этом заключается этический здравый смысл. Суть этого заключена в мысли о том, что произведенный продукт – теория, цель которой создать из мира вещей источник радостей. Вещи полезны лишь постольку, поскольку они способствуют жизненной свободе. Этико-экономические установки Форда имеют практическое значение и в настоящее время.

Экономическая этика – вид социальной этики, содержащий нравственные нормы и требования, предъявляемые к участникам экономических отношений. Это – адаптированные к практическим нуждам бизнесмена сведения об этических понятиях, о моральных требованиях к стилю работы и облику делового человека. Это – этика ведения переговоров с партнерами, этика составления документации, использование этических методов конкуренции.

Экономическая этика так же включает в себя деловой этикет: нормы, регламентирующие стиль работ, манеру общения между фирмами, имидж бизнесмена и т.д. Этика предпринимательства не может возникнуть по субъективному желанию. Ее формирование – сложный и длительный процесс. Условиями ее формирования являются: политическая и экономическая свобода, стабильность законодательства, пропаганда и так далее.

Экономическая этика выступает в качестве нормативной основы экономической деятельности, регулирующей взаимоотношения в сфере экономики, формулирующей и предъявляющей нравственные требования ко всем субъектам экономических отношений. Основной ее целью является определение институциональных (рамочных) ограничений участников экономического процесса, играющих основополагающую роль в этизации рыночных отношений современного общества. В отличие от индивидуальной этики она обращена к обществу, задает ориентиры и обосновывает нравственные принципы функционирования экономики и в этом смысле является программой экономического порядка.

В широком смысле слова экономическая этика призвана объяснить связь экономики с моралью, специфику их взаимоотношений. Общеизвестно, что развитие производства, хозяйственная деятельность объективно способствуют нравственному совершенствованию человека.

Однако данная проблема переходит в другую плоскость, когда речь заходит о современном обществе «свободных» рыночных отношений, построенных на игре интересов, конкуренции, ориентации на получение прибыли.

Этот вопрос решаем благодаря трудам Адама Смита. В своей экономической модели ученый различал два уровня общественной экономической деятельности: деятельность как таковая и условия деятельности.

Именно такая дифференциация деятельности и ее условий позволяет, согласно Смигу, синхронно реализовывать конкуренцию и мораль.

Конкуренция осуществляется в процессе деятельности, в то время, как мораль заложена в условиях деятельности. Мораль в условиях рынка защищается от конкуренции тем, что конкуренты должны соблюдать одинаковые правила игры, определяемые в том числе «рамочными условиями». Кроме того, сама рыночная конкуренция, во-первых, возможна только на основе консенсуса; во-вторых, она служит интересам потребителя, что, в свою очередь, зависит от экономического порядка – заинтересованности участников рынка в результатах своей деятельности.

Современная конкурентная борьба в мире, значительный объем «теневой» экономики в Украине отодвигают на второй план этические проблемы бизнеса. Современной проблемой практики именно украинских руководителей бизнеса есть незнание этико-технологических сторон переговоров, психологии убеждающего влияния, этнопсихологических особенностей других народов, этики взаимоотношений с сотрудниками, потребителями, партнерами, конкурентами.

Из этого следует, что глубокое понимание и принятие деловой этики как внутренней нормы сегодня является обязательным для предпринимателя. Управление, будучи весьма специфической деятельностью, обязывает руководителей заботиться о пределах и последствиях своих действий.

МЕТОДЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

*Савчук Д. Р., студентка группы ФК-15-1
Научный руководитель: д.э.н., проф. Пилипенко Ю.И.*

В условиях рынка нереально добиться стабильного успеха, если:

- не планировать эффективное развитие бизнеса,
- постоянно не аккумулировать информацию о собственных перспективах и возможностях, о состоянии целевых рынков, о положении на них конкурентов и своей конкурентоспособности.

Конкурентоспособность предприятия – это относительная характеристика, выражающая отличие данного предприятия от конкурентов в этой сфере производства. Предприятие имеет высокую конкурентоспособность, если потребители готовы повторно приобрести продукцию этой фирмы, со стороны общества, акционеров, партнеров нет претензий к предприятию, а так же если работать на данном предприятии – престижно.

Экономические субъекты должны стремиться повысить свою конкурентоспособность, применяя для этого определенные методы конкурентной борьбы. Эти методы могут быть классифицированы ценовые, неценовые, нечестные (недобросовестные) и честные (добросовестные).

Ценовые методы конкуренции – это конкуренция, в которой главное средство борьбы – цена. По сути, это борьба за сокращения затрат производства с помощью использования достижений научно-технического прогресса,

научной организации труда, увеличение её продуктивности и т.п. В зависимости от форм и целей конкуренции формируются такие виды цен: монопольно высокие, монопольно низкие, демпинговые, дискриминационные.

Неценовая конкуренция – это стратегия конкурентной борьбы, которая направлена не на изменение цен, а на создание предусловий, которые улучшат реализацию продукции. Это означает, что разрабатывая стратегию и тактику поведения на рынке, фирма в первую очередь заботится о том, что бы произведенная продукция соответствовала запросам потребителей.

Нечестная конкуренция – это нецивилизованные формы конкурентной борьбы, которые проявляются в нарушении субъектами рыночных отношений действующего законодательства, этических, профессиональных, моральных норм и правил поведения для достижения неправомерных преимуществ в конкуренции.

Обеспечение конкурентоспособности – это важная проблема, её решение связано с совершенствованием разработки, изготовления, продаж и технического обслуживания продукции.

Как правило, усилия направляются на достижение следующих целей:

- повышение качества;
- снижение издержек производства;
- повышение экономичности и оперативности послепродажного оборудования;
- стимулирование маркетинговых усилий.

В теории конкурентных преимуществ М. Портера рассматриваются два основных источника преимуществ: маркетинг и издержки. Преимущества в маркетинге – это конкурентное преимущество в товарах и услугах, которые в большей степени удовлетворяют потребителя, чем товары конкурента. Преимущество в издержках – это конкурентное преимущество, возникающее благодаря более низким производственным и маркетинговым затратам, чем затраты конкурентов, что позволяет компании снизить цены или использовать экономию на рекламу и распределение.

Для достижения конкурентоспособности предприятия необходимо:

1) обеспечить конкурентоспособность выпускаемой продукции в целевых сегментах рынка. Под конкурентоспособностью товара подразумевается свойство, на основе которого данный товар, в определенный момент времени, превосходит аналоги по ценовым и качественным характеристикам.

2) поднять потенциал конкурентоспособности предприятия, его подразделений, до уровня мировых производителей в данной отрасли. Данный показатель характеризует возможность успешной работы организации в будущем.

Для обеспечения конкурентоспособности, предприятие должно обладать определенным набором внутренних конкурентных преимуществ, количественную оценку факторов можно представить в следующем виде:

- конкурентоспособность изделия;
- финансовое состояние предприятия;

- ефективність маркетингової діяльності;
- рентабельність продаж;
- імідж (марочний капітал) підприємства;
- ефективність менеджмента.

Из всего вышесказанного, можно сделать выводы, что конкурентоспособность предприятия – это возможность эффективной хозяйственной деятельности и ее практической прибыльной реализации в условиях конкурентного рынка. Что бы поддерживать конкурентоспособность на высоком уровне, следует пользоваться всеми компонентами имеющихся у предприятия маркетинговых средств. Если предприятие эффективно использует свой производственный, научно-технический, трудовой, финансовый потенциал, то производство и эффективная реализация конкурентоспособных товаров и услуг будет служить обобщающим показателем жизнестойкости предприятия.

Список использованной литературы:

- 1.Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. – М., 2000. – С.223.
- 2.Данько Т.П. Управление маркетингом. – М., 2004. – С. 206.
- 3.Мазилкина Е.И., Паничкина Г.Г. Основы управления конкурентоспособностью. – Саратов, 2005. – С. 23-24.
- 4.Портер М. Конкуренция. – М., 2005. – 608 с.
- 5.Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред.. В.Д. Базилевича. – К.:Знання, 2006. – 631с.

АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Світач І., студент групи ЕК-13-2

Науковий керівник: к. е. н., доц. Геращенко С. О.

В сучасних умовах досягти сталого економічного розвитку можна лише здійснивши структурні зрушення у господарському комплексі. Враховуючи, що інвестиції виступають дієвим важелем здійснення структурної перебудови економіки, розв'язання соціальних і економічних проблем, то ключовими завданнями державного управління є покращення інвестиційного клімату, активізація інвестиційної активності, накопичення інвестиційних ресурсів та їх концентрація на пріоритетних напрямках розвитку економіки.

Інвестиційним кліматом називається сукупність політичних, соціально-економічних, фінансових, організаційно-правових і географічних чинників, властивих тій або іншій країні, що приваблюють або відштовхують інвесторів. Ранжирування країн світової спільноти по індексу інвестиційного клімату і зворотному йому показнику - індексу ризику служить до певної міри вимірником для інвесторів при ухваленні ними рішень.

Інвестиційний клімат є найбільш важливим моментом при ухваленні

іноземним інвестором рішення про інвестування в тій або іншій країні.

Рис. 1 Прямі іноземні інвестиції в Україну млн. дол. за 13 років

У 2015 році інвестиції до України надходили зі 133 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 80% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12187,6 млн. дол., Німеччина – 5460,4 млн. дол., Нідерланди – 5702,0 млн. дол., Російська Федерація – 2962,8 млн. дол., Австрія – 2639,6 млн. дол., Велика Британія – 1948,7 млн. дол., Віргінські Острови – 1863,3 млн. дол., Франція – 1547,2 млн. дол., Швейцарія – 1369,5 млн. дол. та Італія – 969,1 млн. дол.

Значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено у фінансових установах, на підприємствах оптової торгівлі і посередництва в оптовій торгівлі та в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям.

З 2014 року ми спостерігаємо зменшення зростання капіталу країн-інвесторів. Основними перешкодами, які відлякують інвесторів від України, є корумпованість державних та судових органів, у яких неможливо захистити право власності чи справедливо вирішити бізнес-суперечку та дестабілізація в Україні (окупація Криму, проведення АТО, нестабільна політична ситуація, девальвація національної валюти).

Проаналізувавши десятку основних країн-інвесторів, стає зрозуміло, що основна частина ПІІ надходить з офшорних зон. Ці інвестиції є не що інше, як реінвестиції з офшорних зон Кіпру, що пов'язано з наявністю ризику «націоналізації» активів в офшорній зоні Кіпру.

Найважливішими показниками сприятливого інвестиційного клімату є гарантії дотримання права власності, а також передбачуваність і стабільність умов ведення бізнесу. Іноземним інвесторам дуже важко вкладати кошти в економіку, коли в країні присутня корупція і немає макроекономічної стабільності.

України в рейтингу Doing Business посіла 83 місце у 2015 р. – це лише одна невелика складова загального бізнес-клімату, хоча прийняття ряду законів про зменшення кількості дозволів і регулятивних актів безумовно важливо для розвитку малого бізнесу, але цього недостатньо для того, щоб вплинути на впевненість бізнесменів у тому, що умови тут сприятливі.

На даний момент пріоритетним напрямом уряду України є підвищення інвестиційної привабливості та закріплення довіри інвесторів.

«ЗА» И «ПРОТИВ» ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ В ЕС

*Сосновская В., студентка группы ЕК-13-1
Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.*

На сегодняшний день интеграция Украины в мировое хозяйство является необходимым процессом становления и развития экономики нашей страны, гарантом обеспечения благополучия народа Украины.

Необходимость интеграции Украины в Европейский Союз заключается в следующем: в получении доступа к рынкам сбыта при полном отсутствии пошлин, так как в ЕС существует единый внутренний рынок без ограничений на свободное перемещение товаров, капиталов, рабочей силы между странами; в получении экономической помощи и кредитов на реализацию инфраструктурных и социальных программ, а также привлечение дополнительных инвестиций; в политической поддержке, в том числе со стороны более крупных стран ЕС.

Важными причинами для вступления Украины в ЕС также являются высокий уровень жизни людей (годовой ВВП на душу населения в Украине – 2000 дол, в Польше – 23000 дол, в Дании – 36000 дол.), соблюдение принципов свободы, демократии, уважения к правам человека и верховенство закона, а также высокий уровень развития демократии, действие чёткого, прозрачного законодательства, формирующего благоприятные условия для ведения бизнеса.

Украина имеет необходимые предпосылки для вхождения в ЕС. Среди них - выгодное географическое положение, общее экономическое пространство со странами Восточной Европы, наличие сырьевых ресурсов, дешевой и относительно образованной рабочей силы, рекреационно-туристических возможностей, значительного научно-технического и интеллектуального рынка товаров и услуг. Украина также обладает сильными торговыми связями с Европейским Союзом. В таблице, приведенной ниже, мы можем наблюдать увеличение экспорта в ЕС за последние годы, а также рост количества поставок импортных товаров в Украину из ЕС.

В таблице 1 приведена сравнительная характеристика объёмов экспорта и импорта Украины со странами СНГ и ЭС в динамике последних 10 лет.

Данные таблицы свидетельствуют об увеличении доли стран ЕС в украинском экспорте до 36, 1% и снижении доли стран СНГ до 19,1% в 2014 году. Если говорить о тенденциях 2015 года, то доля стран СНГ снизилась ещё больше (по предварительным оценкам, в украинском экспорте - до 12%, в импорте – до 18%), а доля стран ЕС изменилась незначительно.

Таблица 1

Экспорт-импорт товаров и услуг Украины в СНГ и ЕС в %

		2005	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Экспорт	СНГ	23,9	26,5	27,7	28,2	28	23,9	19,1
%	ЕС	34,2	36,4	37	37,7	35	35,6	36,1
Импорт	СНГ	37	38,1	37,4	20,6	18,3	29,8	23,3
%	ЕС	52	57	56,5	54,2	56,5	55	55,9

Однако для вступления Украины в ЕС необходимо выполнить ряд условий, выдвинутых ЕС, на что уйдёт 8-10 лет: наличие действенной рыночной экономики и способность выдерживать конкурентное давление (экономические критерии), а также стабильность институтов, которые гарантируют демократию, верховенство права, уважение к правам человека, уважение и защиту национальных меньшинств (политические критерии);

Однако существуют и определённые риски от вступления Украины в Евросоюз. Среди них следует выделить: увеличение конкурентного давления и ослабление конкурентоспособности национального производителя на внутреннем рынке, а также возможное закрытие ряда предприятий в Украине, которые не выдержат конкуренции; усиление эмиграции отечественных высококвалифицированных кадров при получении безвизового режима.

Таким образом, по нашему мнению, преимуществ от вступления в ЕС для Украины больше, чем рисков. Среди них следует отметить самые важные: увеличение экспорта, улучшение качества жизни, демократические ценности. Правильный выбор вектора внешнеэкономической интеграции должен способствовать эффективной модернизации экономики Украины, защите её национальных экономических интересов, развитию конкурентоспособности производства и позволит нашей стране определять своё положение в мировой экономике в качестве высокоразвитой страны.

БЮДЖЕТНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Сус К.С., студентка групи ФК-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Пилипенко Ю.І.

Бюджетні інвестиції – вкладення бюджетних коштів у розвиток продуктивних сил, в об'єкти інтелектуальної власності, розвиток підприємств, удосконалення робочої сили тощо. Бюджетні інвестиції, будучи складовою частиною бюджетної політики держави, є дієвим інструментом державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Історичний досвід багатьох країн засвідчує визначальну роль бюджетних інвестицій у забезпеченні їх економічного та соціального піднесення. В економіці країни бюджетні інвестиції виконують низку важливих функцій.

Основною функцією бюджетних інвестицій є створення й поновлення основних фондів, які необхідні для виробництва суспільно необхідних товарів і

послуг. Важливість бюджетних інвестицій полягає у тому що вони направляються на створення основних фондів, в які, зазвичай, не інвестують кошти суб'єкти підприємництва, а також що вони мають змогу впливати на формування оптимальної структури основних фондів економіки загалом.

Ще однією важливою властивістю бюджетних інвестицій є здатність здійснювати стабілізуючий вплив на амплітуду циклічних коливань економіки. Формування бюджетних інвестицій здатне перетворити їх у дієвий інструмент поліпшення суспільного добробуту, стимулювання економічного розвитку, покращення загального інвестиційного клімату, вирішення проблем депресивних територій та ін.

Доречно зазначити, що суспільне призначення бюджетних інвестицій виражається через їх функції, які проявляються у:

- формуванні та відновленні основних фондів, як економічної сфери діяльності, так і сфери надання суспільних послуг;
- перерозподілі інвестиційних ресурсів, через надання капітальних трансфертів населенню та суб'єктам господарювання;
- забезпеченні економічного зростання та стабілізації економічних процесів через державні інвестиції в пріоритетні галузі національної економіки;
- сприянні соціальному розвитку країни, регіонів та окремих територіальних громад.

Основна мета бюджетних інвестицій полягає в інвестиційному забезпеченні розвитку реального сектору економіки та соціальної сфери. Відповідно, передбачається інвестування коштів в формування та активізацію, щоб інвестиційні процеси сприяли б економічному зростанню в країні.

Одним із методів державної підтримки реального сектору економіки є використання бюджетних коштів для здійснення заходів щодо розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в державі. Реалізація відповідних державних програм в реальному секторі економіки може здійснюватись через механізм здешевлення кредитів залучених як в іноземній, так і національній валюті, в тому числі іноземними фінансовими установами. Такий механізм передбачає надання державної підтримки інвестиційних проектів на умовах співфінансування. В такому випадку завдяки бюджетному інвестуванню держава фінансово підтримує реальний сектор економіки, залишаючись при цьому власником майна та майнових прав придбаних за рахунок бюджетних ресурсів.

Однією із найбільших проблем в сфері бюджетного інвестування є його фінансове забезпечення. Саме через дефіцит бюджетних коштів значна частина інвестиційних проектів залишаються не профінансованими. Переважна частина бюджетних інвестицій використовуються як капітальні вкладення, які спрямовуються в різні галузі економіки і забезпечують відтворення основних фондів. До них відносять: забезпечення простого та розширеного відтворення основних фондів державних та комунальних підприємств, які не спроможні забезпечити його самофінансування; компенсація втрати та пошкодження основних фондів суб'єктів підприємницької діяльності внаслідок стихійних

лих, техногенних катастроф та інших форс-мажорних обставин; вирішення інших пріоритетних завдань, які не мають інших джерел фінансування.

В основі механізму виділення коштів із бюджету на капіталовкладення лежать потреби у забезпеченні темпів економічного зростання. Що стосується внесків до статутних фондів суб'єктів господарювання вони виражаються наступними напрямками: утворення державних та комунальних підприємств, якщо ринкових стимулів недостатньо для виробництва суспільних благ; створення державних та комунальних підприємств, які повинні виробляти суспільно важливі товари та послуги з більшою ефективністю, ніж підприємства інших форм власності; розширення частки держави та органів місцевого самоврядування в статутних фондах підприємств. Доречно зазначити, що інвестування бюджетних коштів, з однієї сторони, може супроводжуватись економічними ризиками та втратою бюджетних коштів, з іншої сторони, досягненням максимального економічного та соціального ефекту в майбутньому. На нашу думку, досягнення позитивного результату інвестування бюджетних коштів можливе за умови дотримання основних вимог та правил інвестування, до яких слід віднести: формування достатніх бюджетних інвестиційних ресурсів для реалізації інвестиційних програм та проектів; підбір найбільш пріоритетних інвестиційних програм та проектів, які в майбутньому дадуть позитивний ефект; відбір на конкурсній основі виконавців інвестиційних проектів з врахуванням того факту, щоб за мінімальних витрат досягти максимального ефекту; використання інвестиційних коштів за призначенням; здійснення постійного державного контролю за формуванням та використанням бюджетних інвестиційних ресурсів; недопущення правопорушень в процесі фінансування інвестиційних програм та проектів.

Економічна ефективність бюджетного інвестування визначаються відношенням інвестованих бюджетних коштів в реальний сектор економіки до валового внутрішнього продукту або регіонального валового продукту. Особливе значення має визначення даного показника на рівні регіонів, так як показує рівень ефективності реалізації інвестиційних проектів спрямованих на соціально-економічний розвиток окремих адміністративно-територіальних одиниць, зокрема на розвиток державної та муніципальної інфраструктури та реалізацію інноваційних проектів. Позитивний соціальний ефект від здійснення бюджетного інвестування виражається через показники: підвищення рівня надання суспільних послуг в сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, культури та мистецтва, фізичної культури і спорту, житлово-комунального та дорожнього господарства; розвиток місцевої інфраструктури, особливо територіальних громад нижчого рівня, з метою отримання корисного суспільного ефекту в майбутньому; соціальна підтримка жителів міст, сіл, селищ України та забезпечення соціальних гарантій відповідно до соціальних стандартів та нормативів визначених законодавчо; підвищення рівня життя населення, покращення житлово-комунальних умов життя та забезпечення зайнятості населення; покращення житлових умов

жителів адміністративно-територіальних одиниць через збільшення обсягів державного житлового будівництва та мінімізацію витрат на їх спорудження та введення в експлуатацію; поліпшення навколишнього природного середовища.

Для повної оцінки бюджетних інвестицій виникає потреба їх класифікації за напрямками споживання, це дасть змогу ґрунтовно дослідити специфічні особливості кожного окремого виду бюджетних інвестицій, що дозволить на цій основі визначити концептуальні засади їх формування. Відповідно запропонованій класифікації бюджетні інвестиції поділяються:

- інвестиції в бюджетний сектор;
- інвестиції в інфраструктуру;
- інвестиції для забезпечення соціального захисту;
- інвестиції в реальний сектор економіки;
- інвестиції соціального призначення.

Таким чином, можна дійти висновку, що бюджетні інвестиції – вагома складова інвестицій реального сектору економіки, що виконує важливу роль в забезпеченні економічного розвитку та досягненні соціального ефекту. Бюджетним інвестиціям притаманні специфічні ознаки і властивості, що дозволяють виділити їх із загальної сукупності інвестицій реального сектору економіки.

Список використаної літератури:

1. Затоцька Т.Г. Бюджетні інвестиції в реальний та людський капітал як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток країни / Т. Г. Затоцька // Наукові праці НДФІ, № 42. – 2008. – С. 86-91.
2. Кириленко, О. П. Теорія і практика бюджетних інвестицій: монографія / О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 286 с.
3. Кудряшов В.П. Засади бюджетної політики розвитку / В. П. Кудряшов // Фінанси України, №7. – 2007. – с 2-19.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

*Суходольська Л., студентка групи МН-15-3
Науковий керівник: професор Пулипенко Г.М.*

Світова економічна криза призвела до занепаду виробництва, спричинила негативний вплив на зайнятість населення, дуже швидко зросла чисельність безробітних, підвищилися диспропорції на ринку праці великої кількості держав. Не звертаючи увагу на схвальні результати економічних перетворень у переважній більшості східноєвропейських держав спостерігається високий рівень безробіття, невисока продуктивність праці. Структурні перебудови в економіці України, становлення інтеграційних процесів змінили відносини зайнятості населення, інтенсифікували процес руху робочої сили, продемонстрували нові актуальні проблеми на ринку праці. Дослідження проблем розвитку ринку праці протягом останніх років свідчить про те, що в

Україні в тому числі гостро постала необхідність створення нового плану розвитку ринку праці.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в тому, що ринок праці - це одним із найголовніших і найдинамічніших ринків, система економічних устроїв, інститутів та норм, що забезпечують використання праці і відтворення трудових ресурсів.

В умовах суспільних трансформацій важлива роль належить такому інституціональному утворенню, як ринок праці. З позицій неокласичної теорії, ринок праці є різновидом товарного ринку, на якому на підставі попиту на робочу силу і її пропозиції встановлюється її ціна (заробітна плата), що забезпечує необхідну мобільність трудових ресурсів, а також відбувається їх оптимальний перерозподіл за різними галузями економіки. [1, с. 317–320].

Державне регулювання ринку праці в Україні і її регіонах відбувається за допомоги діяльності державної служби зайнятості. Ефективна організація регулювання зайнятості допускає створення такого його механізму, що відповідає сучасним вимогам щодо забезпечення комплексного вирішення завдань, які трапляються службі зайнятості. Механізм регулювання зайнятості в системі ринкових відносин покликаний задіяти економічні стимули, котрі сприяють соціально-економічному розвитку держави. [2, с.8-10].

Для сучасного стану ринку праці характерна така ситуація:

1. Низькі стандарти праці знижують економічну активність населення і безробіття інституціональне безробіття інституціональне безробіття інституціональне приходить на зміну циклічному безробіттю.

2. З переходом до ринкової економіки помилково були зруйновані основи національної системи аналізу, оцінки та прогнозування ринку праці. Перехід до запропонованої МОП уніфікованої методики оцінки ринку праці, не надає об'єктивної основи для прийняття рішень в сфері стратегічного регулювання національного ринку праці.

3. Відмова від інструменту державного замовлення і розподілу спеціалістів на користь ринкових регуляторів попиту, пропозиції призвели до дисбалансу ринку праці, відірваності системи освіти від реальних потреб національної економіки. [3, с.624].

4. Відмова від єдиної тарифної сітки, системи нормування праці призвело до втрати зв'язку заробітної плати з кінцевими результатами праці.

5. Чинна організаційна структура управління ринком праці є такою, що розрахована на поточне регулювання ситуацій на ринку праці, і не включає підрозділи, що відповідали б за прогнозування стану ринку праці та стратегічне планування, аналіз та контроль досягнення таких планів, їх поточного коректування, вивчення регіональних диспропорцій на ринку праці та формування політики трудової міжрегіональної міграції та міграцій „місто-село”. [4, с.146-147].

Характерною особливістю формування українського ринку праці є те, що він проходить в умовах підвищення пропозиції робочої сили і падінні попиту на неї при певному збільшенні попиту на висококваліфіковану працю. В

українському суспільстві переважають два погляди на глобалізацію: оптимістичний і песимістичний. З позиції першого, формується новий світовий порядок, світ стає єдиним, прискорюється суспільний прогрес. З позиції другого, глобалізація веде до загострення суперечностей між країнами з різним ступенем економічного розвитку. Складовою глобалізаційного процесу є євроінтеграційний вибір України.

Узагальнити вітчизняні тенденції ринку праці можна на основі SWOT аналізу.

Таблиця 1.1.

SWOT-аналіз ринку праці

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективна політика ціноутворення на ринку праці. 2. Наявність профспілок. 3. Зацікавленість іноземних інвесторів робочою силою України. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тіньовий ринок праці. 2. Низька ефективність розподілу безробітного населення між вільними робочими місцями. 3. Недостатня кількість кваліфікованих кадрів, фахівців з необхідною освітою. 4. Не конкурентна заробітна плата. 5. Заборгованість по заробітним платам 6. Небажання працівників підвищувати свій освітній рівень.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Відносно стабільний попит на ринку. 2. Високий потенціал робочої сили. 3. Розширення попиту за рахунок утворення нових праце містких галузей економіки. 4. Залучення закордонного досвіду управління персоналом. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нестабільна політична ситуація в країні та недосконале, часто змінюване законодавство. 2. Конкуренція з іноземними працедавцями. 3. Посилення податкового тиску на працівників. 4. Інфляція. 5. Виникнення труднощів при укладанні трудових договорів та контрактів. 6. Зростання світової фінансової кризи.

З наведеної таблиці можна зробити висновок, що ринок праці України має більше загроз та слабких сторін ніж можливостей. Це вказує на досить кризовий стан цього ринку, але який при ефективному державному регулюванні приведе нас до рівноважного стану.

Отже, ринок праці – це система суспільних відносин, які пов’язані із купівлею і продажем робочої сили. Окрім того, ринок праці є сферою працевлаштування, формування попиту й пропозиції на робочу силу. Його можна трактувати і як механізм, що забезпечує узгодження ціни та умов праці між роботодавцями і найманими працівниками.

Особливість ринку праці полягає в тому, що він охоплює не тільки сферу обігу товару «робоча сила», а й сферу виробництва, де найманий працівник працює. Відносини, які тут виникають торкаються важливих соціально-економічних проблем, а тому потребують особливої уваги з боку держави.

Можна зазначити, що ринок праці в Україні на даний момент є вразливим и вимагає якомога швидшого втручання держави задля вирішення основних

його проблема. Нестабільними є як кількість вакансій, так і заробітна плата, яка за показниками державних служб статистики є однією з найнижчих у країнах Європейського союзу.

В Україні слід приділяти більше уваги сферам сільського господарства та ІТ технологій. Велика кількість чорнозему дозволяє ефективно виробляти продукцію рослинництва. Сфера ІТ в свою чергу має значний попит серед іноземних споживачів, тож її розвиток є доцільним, крім того, для створення нового робочого місця у цій сфері потрібно мінімум витрат. Також варто зазначити, що мінімальна та середня заробітна плата в Україні значно поступаються більшості країн ЄС, тож необхідно підвищити заробітну плату для робітників, це збільшить конкурентоздатності робочих місць ринку праці України у порівнянні із закордонними ринками праці.

Список використаної літератури:

1. Туленков М.В. Соціологія зайнятості як галузь сучасного наукового знання / М.В. Туленков // Ринок праці та державна служба зайнятості в епоху глобальних змін і новітніх викликів : матеріали міжнародної тристоронньої науково-практичної конференції – К., 2011.
2. Апіліна О.В. Аналітичний огляд ринку праці в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008, - №10, – С.152-159.
3. Волкова О. В. Ринок праці [навчальний посібник]. - К.: Центр учбової літератури.- 2007, – С.624.
4. Волкова О.В. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку праці України: сутність, структура та напрями вдосконалення // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008, - №1, – С.144-150.

ОПОРТУНИСТИЧЕСКОЕ ПОВЕДЕНИЕ В СФЕРЕ НЕДРОПОЛЬЗОВАНИЯ

*Ткаченко И. Д., аспирант, НметАУ
Научный руководитель: профессор Ковальчук К.Ф.*

Существующие кризисные явления в экономике Украины и поиск путей выхода из кризиса актуализируют проблему поиска путей борьбы с оппортунистическим поведением, в целом, и в сфере недропользования, в частности. Однако, перед тем как искать пути выхода из кризиса и борьбы с негативными последствиями оппортунистического поведения целесообразно определиться с дефинициями этого понятия.

Под оппортунистическим поведением мы понимаем преднамеренную деятельность участников соглашения в условиях ограниченных ресурсов и неограниченных потребностей в соответствии с собственными интересами в ущерб интересам других участников. Зачастую, в современной экономической литературе оппортунистическое поведение рассматривается лишь в плоскости трудовых отношений между собственником предприятия и наемным работником (или менеджером) при заключении внутренних или внешних контрактов. Уделяется внимание рассмотрению категории «трудовое

поведение», критериям деструктивных проявлений со стороны работника или со стороны менеджера.

Следует отметить, что оппортунистическое поведение может быть характерным и в сфере недропользования (добычи и обогащения руд), однако оно проявляется не в системе отношений «собственник – наемный работник», а характерно для предприятий, находящихся в различных геологических условиях по природно-компонентному богатству участков разработки запасов полезных ископаемых, например, руд черных и цветных металлов – с одной стороны, и собственника недр (государства) – с другой стороны.

Характерными чертами оппортунистического поведения недропользователей выступают следующие: 1) несовпадение интересов контрагентов относительно размеров получения части дифференциальной ренты II; 2) асимметричность информации, которая присутствует при заключении лицензионных соглашений на разработку залежей полезных ископаемых; 3) скрытый характер и непрогнозируемость законодательных изменений в сфере налогообложения деятельности недропользователей, желание получения «компенсации» непрогнозируемых потерь путем нанесения прямого или косвенного ущерба государству (собственнику) недр.

В сфере недропользования оппортунистическое поведение всегда связано с внешними контрактами и затрагивает интересы государства (собственника) недр, как получателя дифференциальной горной ренты I, и арендатора-недропользователя, как получателя части дифференциальной горной ренты II.

Оппортунистическое поведение в легальных условиях недропользования в развитых странах проявляется редко, поскольку изменения в сфере налоговой политики государства понятны, прогнозируемы и имеют временной лаг для адаптации (от принятия закона до его введения в действие может проходить от 2 до 5 лет) и предусмотрены существенные санкции за подобного рода поведение.

Для исключения возможностей оппортунистического поведения со стороны недропользователей необходимо: во-первых, законодательно закрепить и специфицировать права собственности на недра; во-вторых, разработать систему жестких санкций со стороны государства с целью ликвидации заинтересованности в подобном поведении недропользователей.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КУРОРТНИХ ЗОН УКРАЇНИ

*Тихоненко М.С., студентка групи ЕПфе-15
Науковий керівник: к.е.н., доц. Чорнобаєв В.В.*

Туристична галузь має певний вплив на світову економіку, і кожна країна, що володіє привабливістю для іноземних туристів і власних громадян, розвиває зовнішній та внутрішній туризм. За даними Всесвітньої Ради подорожей і туризму (WTTC) частка індустрії туризму становить 9,9% глобального ВВП, 10,9% світового експорту і 9,4% світових інвестицій.

Актуальність даної теми полягає в тому, що українські туристи вважають за краще відпочивати за межами України, і в результаті відбувається відтік коштів, гроші не вкладуються в розвиток інфраструктури якісних недорогих готелів, кваліфікованого персоналу і інших благ.

За даними Всесвітнього економічного форуму Україна посідає 77 місце в світі за конкурентоспроможністю туристичної галузі, так як 85% туркомпаній орієнтовані на зовнішній туризм.

Причинами таких переваг туристичних компаній є те, що в Україні:

- слабо розвинена туристична інфраструктура;
- низька якість послуг та завищені ціни.

Дані фактори впливають на те, що приток іноземних туристів дуже малий. Перш за все тому, що іноземні туристи знають про Україну дуже мало, їх знання обмежуються політичними і соціальними проблемами. Що, безумовно, не підвищує привабливість країни як туристичного напрямку.

Виходячи з вищевикладеного, можна виділити 3 основні проблеми, що заважають розвитку туристичної галузі в Україні:

- недостатньо розвинена туристична інфраструктура,
- незбалансовані ціни на туристичні (в тому числі на готельні) послуги,
- брак інформації у іноземних громадян про туристичний потенціал України.

Одним з варіантів вирішення даних проблем є зниження цін на проживання в готелях до ринкових, розширення спектра послуг, що може стимулювати не тільки в'їзний турпотік (якщо іноземного туриста все ж проінформувати про Україну), а й послужить хорошою мотиваційною складовою для розвитку внутрішнього туризму. Збільшення турпотоків, в свою чергу, підвищить надходження коштів в галузь, а так само інвестиційну привабливість об'єктів, що незмінно приведе до розвитку туристичної інфраструктури.

Тимчасово втративши рекреаційні місця Криму, громадяни України віддали переваги відпочинку на території материкової України, на вітчизняних курортах Херсонської, Миколаївської та Одеської областей, що забезпечило грошовий приток в сферу туризму України і поступовий розвиток курортних зон, що раніше не користувалися великим попитом у туристів.

У зв'язку зі знеціненням національної валюти вартість закордонного відпочинку підвищилася, що позитивно позначилося на внутрішньому туризмі. Українці стали більше відпочивати на території країни, що призвело до збільшення внутрішнього потоку на 20-30%.

Також знецінення національної валюти призвело до зменшення українських туристів за кордоном на 30%, отже, українці знайшли еквівалентні можливості відпочити не залишаючи меж держави. Найбільш відвідуваними місцями є Львів, за ним слідує Закарпаття та Одеса, яка в літній період займає перше місце. Однак якість інфраструктури та обслуговування туристичної сфери України значно відстає від курортних місць популярних зарубіжних туристичних напрямків.

З вищевикладеного можемо зробити висновок, що різка девальвація гривні позбавила багатьох українців можливості відпочивати за кордоном, і їх вибір - внутрішній туризм. Вищеназвані чинники призводять до додаткових доходів, тобто до нових інвестицій, підвищення рівня якості послуг в туристичній сфері. В наслідок чого, в очікуванні збільшення турпотoku готельєри і власники приватних санаторіїв в Карпатах, Одесі та інших регіонах країни будуть ще активніше розвивати інфраструктуру і створювати комфортні умови для відпочинку туристів. Щоб не втратити клієнтів, потягнуться за ними і державні заклади (санаторії, бази відпочинку тощо), що стане для туристичної інфраструктури України новим етапом у розвитку.

Список використаної літератури :

1. Наталия Усенко. Чтобы турист выбрал Украину...// Журн. Украинский туризм. - 2010. - №4. - С.26-28.
2. Отпуск-2015: где украинцы проводят лето [Електронний ресурс]- Режим доступа: <http://apostrophe.com.ua/article/society> - 29.06.2015 р.
3. Как отсутствие Крыма повлияло на итоги курортного сезона 2015 лето [Електронний ресурс]- Режим доступа: <http://vnews.agency/news/society/> - 01.09.2015 р.

ПРОБЛЕМАТИКА РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

*Трусова К.С., студентка групи ОАфес-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Черкавська Т.М.*

Податки є складною й надзвичайно впливовою на всі економічні явища та процеси фінансовою категорією. З одного боку, податки - фінансове підґрунтя існування держави, мірило її можливостей у світовому економічному просторі щодо розвитку науки, освіти, культури, гарантування економічної безпеки, зростання суспільного добробуту громадян. З іншого боку, податки — знаряддя перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб у державі, їх мобілізація й використання зачіпає інтереси не тільки кожного підприємця чи громадянина, а й цілих верств населення і соціальних груп.

На сьогодні роль податків як регулятора економіки зростає. Держава шляхом встановлення ставок податків та їх видів стимулює чи обмежує розвиток окремих галузей або сфер економіки. Так, звільняючи від оподаткування суми, що йдуть на технологічний розвиток виробництва, а саме на інновацію та модернізацію, держава сприяє науково-технологічному потенціалу. Таким чином, держава через регулювання податками може впливати на ефективність і стабільність економічного розвитку. Податкова політика держави має забезпечити виконання таких завдань, як встановлення оптимальних податків, які не стримуватимуть розвиток підприємництва, та забезпечення надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення державних потреб.

На цей час в Україні діє податкова система, яка за своїм складом та структурою подібна до податкових систем розвинутих європейських країн.

Проте, на відміну від країн Європейського Співтовариства податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Існуюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер. Ринкове реформування економіки супроводжувалося неодноразовими спробами удосконалити податкову систему шляхом прийняття окремих законодавчих актів, що були недостатньо адекватними стану економіки, характерними рисами яких є неузгодженість окремих норм, наявність значних обсягів тіньових оборотів.

Існуюча податкова система України характеризується наступними негативними рисами:

- податкова система України характеризується передусім фіскальною спрямованістю, що є лейтмотивом більшості змін, які вносяться до податкового законодавства;

- нормативно-правові акти з питань оподаткування є складними та нестабільними, окремі законодавчі норми - недостатньо узгоджені, інколи суперечливі. Питання оподаткування і досі регулюються не тільки законами, а і декретами Кабінету Міністрів України, указами Президента України. Через наявність у законодавчих актах норм непрямой дії значна кількість питань у сфері оподаткування регулюється підзаконними актами. У зв'язку з тим, що чимало податкових норм мають неоднозначне тлумачення при їх застосуванні, це негативно позначається на діяльності суб'єктів господарювання, знижує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів;

- витрати на адміністрування окремих податків є більшими порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння;

- механізм митно-тарифного регулювання не дає можливості оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового ринку та структури економіки в Україні.

Вищезазначені недоліки призвели до таких проблем системного характеру у податковій системі, як:

- податкова заборгованість платників перед бюджетом та державними цільовими фондами. Ця проблема породжена низкою причин, а саме, відсутністю ефективних механізмів, що забезпечують відповідальність суб'єктів господарювання за виконання своїх фінансових зобов'язань; практикою щодо списання та реструктуризації державою податкової заборгованості підприємств перед бюджетом; проведення масових бюджетних взаємозаліків, які роблять не вигідною своєчасну і в повному обсязі сплату податків, сприяють укоріненню у суспільній свідомості зневажливого ставлення до податкових зобов'язань;

- широкомасштабне ухилення від оподаткування. В Україні на масштаби ухилення від податків впливають не стільки розміри податкових ставок, скільки викривлення умов конкурентної боротьби внаслідок нерівномірного розподілу податкового тягаря; корупція; недосконалість законодавства, що регулює

підприємницьку діяльність, у тому числі податкового; загальне недотримання норм законів платниками податків;

- бюджетна заборгованість з відшкодування податку на додану вартість. Основними причинами, що ускладнюють виконання державою зобов'язань перед платниками податку на додану вартість, є недоліки законодавчих норм, якими регулюється процедура відшкодування та пред'явлення необґрунтованих вимог на відшкодування податку на додану вартість та зниження сум податкових зобов'язань;

- нерівномірне податкове навантаження, внаслідок чого найбільше податкове навантаження покладено на законослухняних платників, позбавлених податкових пільг.

Таблиця 1. Податкове навантаження у різних країнах, % від доходу

Україна	70,0
Швеція	51,0
Фінляндія	47,3
Бельгія	46,6
Франція	44,1
Австрія	42,8
Німеччина	39,3
Росія	36
Іспанія	35,8
США	31,8
Туреччина	22,2
Люксембург	23
Кіпр	19
Канада	16

Джерело: 2015 рік, журнал "Business"

Результативність податкової реформи залежатиме від вирішення проблеми забезпечення ефективного та цільового використання бюджетних коштів і на цій основі — безпосереднього взаємозв'язку між обсягом сплачених податків та обсягом і якістю суспільних благ, отриманих платниками. У зв'язку з чим, податкова реформа має передбачити й удосконалення бюджетної політики держави. Метою реформування податкової системи України має бути створення податкової системи, сприятливої для економічного зростання.

Економічне зростання може бути викликане зменшенням частки тіньового сектору економіки, наприклад, встановлення мінімальних норм заробітної плати для кожної професії, що призведе до збільшення податкових надходжень. Збільшити суми ввізного мита, по-перше, це призведе до можливого зростання податкових надходжень, а по-друге - підтримає вітчизняного виробника.

ВИБІР ПРОФЕСІЇ ТА ПРОБЛЕМА ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Трапезніков А.В., студент групи МН-15-1
Науковий керівник: професор Пилипенко Г. М.*

В умовах ринкової економіки, коли право на працю реалізується не через соціальні гарантії, а через особисту ініціативу, проблема зайнятості молоді

набуває особливої гостроти. Ефективним шляхом її вирішення є опанування професією, яка б постійно мала попит на ринку праці. Однак, як її обрати, мало хто знає.

Як свідчать опитування, значна частина випускників середніх загальноосвітніх закладів не має визначених професійних намірів, як і усвідомлення необхідності серйозного підходу до справи вибору професії, визначення способів опанування нею. А це не проста справа. Прийняттям виваженого рішення треба дати відповідь на виклики, які генерує уже доволі жорстко конкурентний національний ринок праці, що, до того ж, прискорено інтегрується в загальносвітовий.

Ситуація, що складається на українському молодіжному ринку праці в останні роки, є досить напруженою і характеризується тенденціями до погіршення. Зростають масштаби реєстрації прихованого безробіття серед молоді, збільшується її тривалість.

Молодіжний ринок праці формується молодими людьми, що потребують працевлаштування. Це незайняті випускники вузів, середньотехнічною і середньо-спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів. Ринок праці поповнюється і за рахунок демобілізованих воїнів строкової служби. Останнім часом істотний для центральних районів України приплив молоді за рахунок біженців і мігрантів. Зрозуміло, не всі випускники навчальних закладів шукають роботу і потрапляють на ринок праці. Частина з них планує продовжити освіту, інші не працевлаштовуються за інших причин.

Так, найвищий рівень економічної активності молоді спостерігається у Донецькій області, достатньо високий рівень економічної активності молоді – у Запорізькій, Черкаській, Чернігівській, Дніпропетровській та Кіровоградській областях. Найменший рівень економічної активності має місце у Одеській, Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській та Чернівецькій області.

Сьогодні на ринку праці випускники вузів стикаються з такими складнощами: відсутність необхідного роботодавцям стажу і досвіду роботи та складність отримання цього досвіду; дисбаланс між попитом на певні спеціальності на ринку праці та існуючою пропозицією спеціальностей з боку тих, хто шукає роботу; проблема адаптації на ринку праці випускників вузів, які є рядовими запасу української армії; інфантилізм молоді в пошуку роботи; необізнаність населення про свої права та можливості в пошуку роботи.[2]

Більшість наукових розробок стосовно розв'язання проблеми вибору професії молоддю, що досягає працездатного віку, пропонує враховувати три позиції: власні побажання, мотиви і цілі; психологічні особливості, оцінювання можливостей виконувати ту чи іншу роботу; встановлення переліку професій, що відповідають поточним вимогам існуючих в економіці робочих місць.

Вибір — це творчий процес прийняття рішення. Людина повинна повністю усвідомити, між якими альтернативами вона обирає. Стрижнем розв'язання проблеми вибору професії є знаходження відповіді на питання: «Як із величезної кількості професій вибрати одну, найбільш придатну?». Після прийняття рішення важливо визначити, у якому навчальному закладі можна

здобути освіту за обраною професією. Без цього кар'єрні задуми можуть залишитись не реалізованими.

Сучасний світ професій надзвичайно розмаїтий. Зокрема, в Україні у зв'язку зі становленням ринкової економіки, ріст комерційних структур (банків, страхових і рекламних компаній, промислових, будівельних і торговельних холдингів, приватних туристичних агенцій тощо) неминуче призвів до появи нових професій. Зростає потреба і у спеціалістах, що обслуговують складну техніку. Нова електронна технологія, яка широко впроваджується майже в усі види економічної діяльності, змінює структуру попиту на робочу силу в основному внаслідок виникнення та поширення нових, більш складних професій. Комп'ютеризація виробництва зобов'язує працівника до самостійності у прийнятті рішень, продукуванні ним власних ідей, що передбачає необхідність постійно аналізувати інформацію, грамотно втручатись у перебіг виробництва, планувати свої дії, передбачати і швидко вирішувати нестандартні ситуації.

Оскільки підготовка висококваліфікованих кадрів, адаптованих до умов ринкової економіки є завданням стратегічної важливості, від її рішення в чималому ступені залежить майбутнє нашої країни. Труднощі, з якими зіштовхується суспільство у своїх зусиллях по соціалізації й інтеграції молоді, виникають із не стикування між потребами й устремліннями молодих людей, з одного боку, і з того, що пропонує й жадає від них суспільство, з іншого. Щоб вирішити дане протиріччя, молоді необхідно створити умови для самореалізації, дати можливість вносити свій внесок у розвиток суспільства.

ВАЛОВОЙ ВНЕШНИЙ ДОЛГ УКРАИНЫ

Фатина И., студентка группы ЕК-14-1

Научный руководитель: доц. Герасенко С.О.

Осуществляя операции государственного кредитования внутри страны, государство является заемщиком средств, а население, предприятия, организации — кредиторами. В международных экономических отношениях государство выступает в роли, как заемщика, так и кредитора.

Представленная тема является актуальной для Украины, т.к. основным способом получения дополнительных финансов является государственный кредит, в вопросах погашения которого государство часто сталкивается с определёнными проблемами и трудностями.

Целью данной работы является изучение сущности государственного долга, природы его возникновения и путей разрешения проблем, связанных с выплатой этого долга периоды коренных изменений в хозяйственном механизме

Валовой внешний долг (сокр. ВВД) по состоянию на определенную дату представляет собой общий объем задолженности по всем существующим

обязательствам, которые должны быть оплачены должниками, и которые являются обязательствами резидентов данной экономики перед нерезидентами. Иными словами, это общая задолженность страны по внешним займам и невыплаченным по ним процентам.

Следует различать валовой внешний долг и государственный внешний долг.

Валовой внешний долг включает в себя как государственный внешний долг (правительства и Нацбанка), так и негосударственный (банков, национальных и акционерных компаний и т.п.) Валовой внешний долг рассчитывается в долларах США.

динамика внешнего долга и ВВП Украины с 2007 по 2013 годы
(в млн. долл. США)

Валовой внешний долг (ВВД)		Валовой внутренний продукт (ВВП)			соотнош (ВВД / В
01.01.2007	54512	за 2006	107753		50
01.01.2008	79955 +25443 +46.7%	за 2007	142719 +34966 +32.5%		56
01.01.2009	101659 +21704 +27.1%	за 2008	179992 +37273 +26.1%		56
01.01.2010	103396 +1737 +1.7%	за 2009	117228 -62765 -34.9%		88
01.01.2011	117343 +13947 +13.5%	за 2010	136419 +19192 +16.4%		86
01.01.2012	126236 +8893 +7.6%	за 2011	163160 +26740 +19.6%		77
01.01.2013	135065 +8829 +7.0%	за 2012	175781 +12622 +7.7%		76
01.01.2014	142079 +7014 +5.2%	за 2013	183310 +7529 +4.3%		77

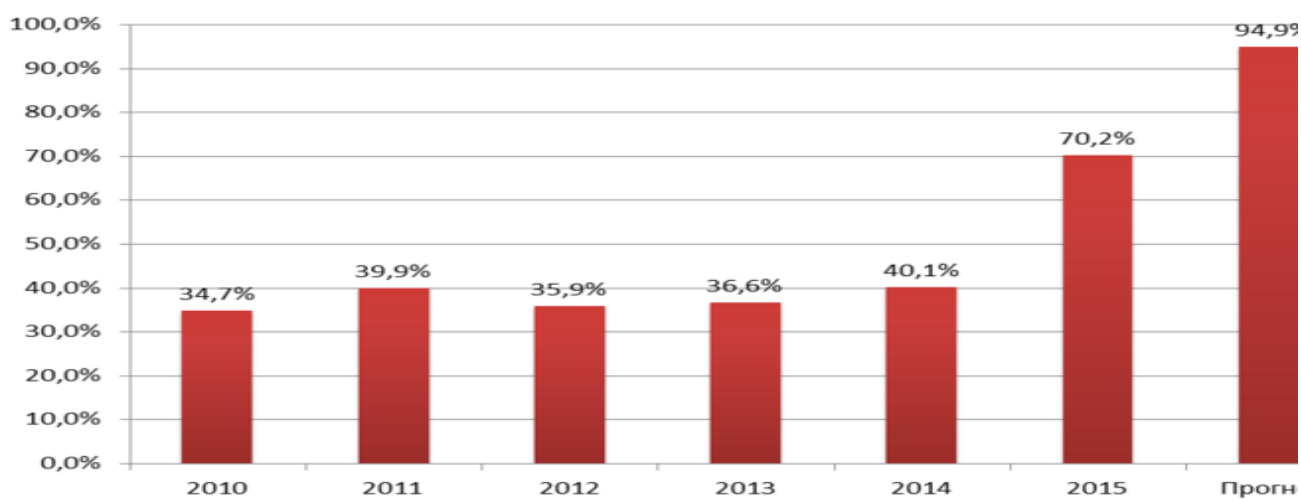
Государственный внешний долг Украины . Этот долг состоит из долговых обязательств перед международными финансовыми организациями — МВФ, Мировым банком, ЕС, ЕБРР, иностранными странами-кредиторами — Россией, Туркменистаном, Германией, США, а также иностранными банками (фидуциарные ссуды) и корпорациями. Следовательно, государственный внешний долг — это задолженность по займам, привлеченными из иностранных источников. При этом государство играет роль заемщика или гаранта погашения этих ссуд другими заёмщиками.

Структура государственного долга по использованию привлечённых средств свидетельствует, что государственные ссуды преимущественно направлялись на текущие потребности государства: обеспечение стабильности функционирования денежно-кредитной системы, финансирования дефицита платежного баланса и государственного бюджета и осуществления «критического импорта» (преимущественно энергоресурсов). И только небольшая их часть направлялась непосредственно на развитие экономики. Беспокойство вызывает большой удельный вес кратко- и среднесрочных

обязательств (13 % — до 5 лет, 62 % — от 5 до 10 лет, 11 % — от 10 до 15 лет, 14 % — свыше 15 лет).

По состоянию на 31 августа 2015 года государственный и гарантированный государством долг Украины составил 1,4 трлн грн, или 70,5 млрд долл. Государственный долг Украины составил 1,2 трлн грн (82,56% от общей суммы государственного и гарантированного государством долга), или 58,2 млрд долл. США. Государственный внешний долг составлял 741,8 млрд грн (49,62% от общей суммы государственного и гарантированного государством долга), или 35,0 млрд долл. США. Государственный внутренний долг составил 492,3 млрд грн (32,93% от общей суммы государственного и гарантированного государством долга), или 23,2 млрд долл. США.

государственный и гарантированный государством долг Украины с 2010 по 2015 годы в соотношении к ВВП (млн грн)

В 2016 году госдолг Украины возможно уменьшится до 92,1% ВВП. В МВФ также прогнозируют планомерное уменьшение государственных расходов и повышение доходов в ближайшие пять лет. В 2015 году объем расходов составит 45% ВВП, а к 2020 году этот показатель снизится до 42%. Показатель государственных доходов будет незначительно отклоняться от показателя в 40% ВВП до 2020 года – от 39,7% ВВП в 2015 году до 39,9% ВВП в 2020 году.

В конце сентября Украина начала процесс реструктуризации государственного долга. Ранее глава Министерства финансов Украины Наталия Ярьско сообщила, что Украина договорилась о списании 3,8 млрд долл. долгов. Сроки погашения той части долга, которая не будет списана (15,5 млрд долл.), будут перенесены с 2015–2023 гг. на 2019–2027 гг.

В свою очередь, согласно заявлению министра финансов РФ Антона Силуанова, Москва не будет участвовать в реструктуризации долга Украины. Речь идет о 3 млрд долл., погашение этого долга должно состояться в декабре 2015 года. В противном случае Украина официально объявит дефолт.

Соотношение же внешнего государственного долга Украины и ее золотовалютных резервов, напротив, не демонстрирует подобной стабильности. Внешний госдолг в последние годы начинает хронически

опережать валютные резервы Украины, и на 31.12.2015 он перекрывался ими лишь на 30,6%

Главными и основными проблемами внешней задолженности Украины являются:

- экономическая зависимость от импорта (энергоресурсы);
- отрицательное внешнеторговое сальдо (за 2006 - 2009 годы, а именно: 2006 год - минус 1617 млн. дол. США, 2007 год - минус 5272 млн. дол. США, 2008 год - минус 12763 млн. дол. США, за 2009 год - минус 1940 млн. дол. США);
- хронический дефицит сводного бюджета страны. На конец 2005 года дефицит бюджета составлял 7806 млн. грн., на конец 2009 года - 21607 млн. грн.;
- скорость наращивания внешней задолженности (сумма внешнего госдолга за 2008-2009 годы увеличилась почти втрое: на 31.12.2007г. долг составлял 69,9млрд.грн. ровно через год Украина была должна уже 142,7 млрд. грн., на 31.12. 2009 г. - 196,4 млрд. грн. Фактически мы брали внешний кредит почти 8,2млрд.грн. ежемесячно);
- нерациональное использование иностранных кредитов (в 2009году сводный дефицит платежного баланса в сумме 16696 млн. грн., был полностью профинансирован за счет ресурсов МВФ).

Для эффективности управления долгом Украины необходимо при планировании взаимодействия Украины с международными финансовыми организациями, например МВФ, учитывать, что он стал институтом долгосрочного кредитования стран в обмен на согласованные изменения в макроэкономической политике стран-реципиентов. Целесообразно трансформировать структуру внешних заимствований Украины по срокам для предупреждения «пика» платежей.

НИЗКАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ УКРАИНСКОЙ ПРОДУКЦИИ

*Царева А.Э., студентка группы МК-15-1
Научный руководитель: к.э.н., доцент Черкавская Т.М*

Конкурентоспособность - многосторонняя экономическая категория, которая может рассматриваться на нескольких уровнях: конкурентоспособность товара, товаропроизводителя, отраслей, стран. Между всеми этими уровнями существует достаточно тесная внутренняя и внешняя взаимозависимость.

Конкурентоспособность предприятия может определяться по следующим показателям на разных уровнях:

- доля компании на рынке;
- способность к развитию, производственные и сбытовые мощности;
- стратегия «продукт - рынок»;

- способность высшего руководства компании принимать такие решения, которые реализуют на практике три первых фактора конкурентоспособности компании;

- итоги функционирования компании в предыдущем периоде (важна прибыль компании как источника ресурсов борьбы за рынок);

- гибкость принятия решений;

В настоящее время проблема повышения конкурентоспособности предприятий приобретает значительную актуальность. Это объясняется усилением интенсивности развития всех процессов экономической среды.

Проблема конкурентоспособности продукции в Украине в последние годы стала одной из наиболее активно обсуждаемых тем в развитии экономической науки. Если в экономически развитых странах причины столь значительного интереса к этой проблеме заключаются в огромных производственных потенциалах, накопленных этими странами на внутренних и международных рынках, то причины чрезвычайной актуальности этой проблемы в Украине несколько иные .

На мировом рынке конкурентоспособными признано менее 1 % украинских товаров и услуг. В то же время, экономика Украины на 70 % зависит от экспорта. Наиболее конкурентоспособными в мире являются США, где в 1988 г. был введен закон "О конкурентоспособности и торговле". После его принятия был создан ряд структур по различным проблемам конкурентоспособности. Проблема выпуска конкурентной продукции на внутреннем рынке и продажа её за рубеж невозможна без обеспечения соответствующего качества и минимальных затрат на производство. На данном этапе этот вопрос является очень актуальным и детальное его исследование поможет нам найти эту самую зависимость конкурентоспособности от качества. Качество продукции или услуг является одним из важнейших факторов успешной деятельности любой организации.

В это время во всем мире заметно усилились требования, которые предъявляются потребителем к качеству продукции. Усиление требований сопровождается осознанной всеми необходимостью постоянного повышения качества, без чего невозможно достижение и поддержка эффективной экономической деятельности.

Неспособность выстроить всю эту цепочку сведет на нет успех в любом из её звеньев. Специализация – это способность удовлетворять особые потребности покупателей и получать за это премиальную цену, т.е. цену в среднем более высокую, чем у конкурентов. Иными словами, для обеспечения такого типа конкурентных преимуществ необходимо научиться искусству выделяться в толпе конкурентов, предлагая покупателям товар, заметно отличающийся либо высоким уровнем качества при стандартном наборе параметров, определяющих это качество, либо нестандартным набором свойств, реально интересующих покупателя.

Список использованной литературы:

1. Экономическая теория /Под ред. В.Д. Камаева. М.: Владос, 2005
2. <http://www.uran.donetsk.ua>- электронный ресурс.

3. <http://www.knutd.com.ua>- электронный ресурс.

4. Моисеева Н.К., Анискин Ю.П. Современное предприятие: конкурентоспособность, маркетинг, обновление. М: Внешторгиздат, 2001

ПРОБЛЕМЫ ЗАНЯТОСТИ И БЕЗРАБОТИЦЫ ТРУДОСПОСОБНОГО НАСЕЛЕНИЯ

*Черевко Е.А., студент группы ЕК-14-1
Научный руководитель: к. э. н., доц. Геращенко С. А.*

Занятость - это важнейшая характеристика экономики и благосостояния населения страны; одновременно представляет собой экономическую категорию и социальную проблему. Как экономическая категория занятость - это совокупность отношений на рынке труда по поводу участия населения в трудовой деятельности; она выражает меру его включенности в труд, степень удовлетворения общественных потребностей в работниках и личных потребностей людей в оплачиваемых рабочих местах и получении дохода.

В противовес занятости - безработица негативно влияет на жизненный уровень человека, его семьи; является дестабилизирующим фактором, ведущим к застою, деградации отдельных регионов, социальным потрясениям в обществе. Именно потому, что безработица является серьезной социально-политической проблемой, занятость должна находиться в центре внимания общества и государства, проводимой им социально-экономической политики.

Среди экономистов нет одинаковой точки зрения на причины безработицы. Можно выделить следующие основные причины безработицы: 1)избыток населения (в целом мировая экономика трудоизбыточна, и стремительный рост народонаселения способствует этому); 2)установление ставок заработной платы выше равновесного уровня под давлением действий профсоюзов и социально-экономической активности населения; вытеснение труда капиталом в эпоху научно-технической революции; 3)наличие монополии на рынке труда (предприятия-монополисты диктуют условия оплаты труда и занижают объем занятости); 4)низкий платежеспособный спрос.

К социальным издержкам безработицы следует отнести: 1)нарастание социального пессимизма; 2)рост психологической напряженности; 3)увеличение всплесков социальной активности (забастовки, митинги, массовые выступления); 4)рост преступности и т.п.

Экономические эксперты считают, что в Украине безработица – это не только следствие спада производства, это еще следствие очень глобальной импортизации нашей экономики. Это очень плохая тенденция, так как преобладание импорта над экспортом означает, что аналогичный украинский производитель продает меньше, а это отражается и на уменьшении зарплат, и на увеличении безработицы.

Наибольшее влияние имеет экономический кризис. При этом, уровень безработицы мог бы быть еще выше, но усилились миграционные процессы,

особенно среди молодежи. Кроме того, многие отвлекаются на неэкономическую деятельность, на все, что связано с событиями в зоне АТО.

Чтобы преодолеть безработицу также предлагается: создание более гибкой структуры зарплаты, проведение на рынке рабочей силы стимулирующей политики, которая с помощью бирж труда, переквалификации рабочих и т. д. соединит безработного со свободным рабочим местом.

Менее пострадавшие от кризиса страны ЕС - Германия и Нидерланды - предлагают другим государствам воспользоваться своим опытом решения проблем молодежной безработицы. Так в Нидерландах мастера на заводах получают доплату за подготовку себе смены на заводах. В Германии есть широкий перечень субсидируемых государством программ занятости и курсов, предназначенных для улучшения школьной и профессиональной квалификации. Немецкий социолог Беттина Кольрауш приводит цифру в 30% школьников, которые воспользовались такими программами.

Коалиционное правительство Ирландии во главе с Энда Кенни придумало 270 мер для стимулирования занятости и поставило задачу создать 100 тысяч рабочих мест к 2016 году, провести масштабную программу переквалификации безработных. По словам премьер-министра, план создания рабочих мест базируется на "переходе от старой, рухнувшей экономики, основанной на собственности, финансовой сфере и долгах, к новой устойчивой экономике, основанной на экспорте, инновациях и предпринимательстве".

В 2000 году Украина имела самый высокий уровень безработицы среди стран СНГ: 1147,3 тыс. (4,2% трудоспособного населения). В данном конкретном случае главными причинами стали коренные изменения в структуре экономики связаны со спецификой трансформационного периода и общий экономический спад наблюдается в стране в последние годы, а также реформирование системы образования.

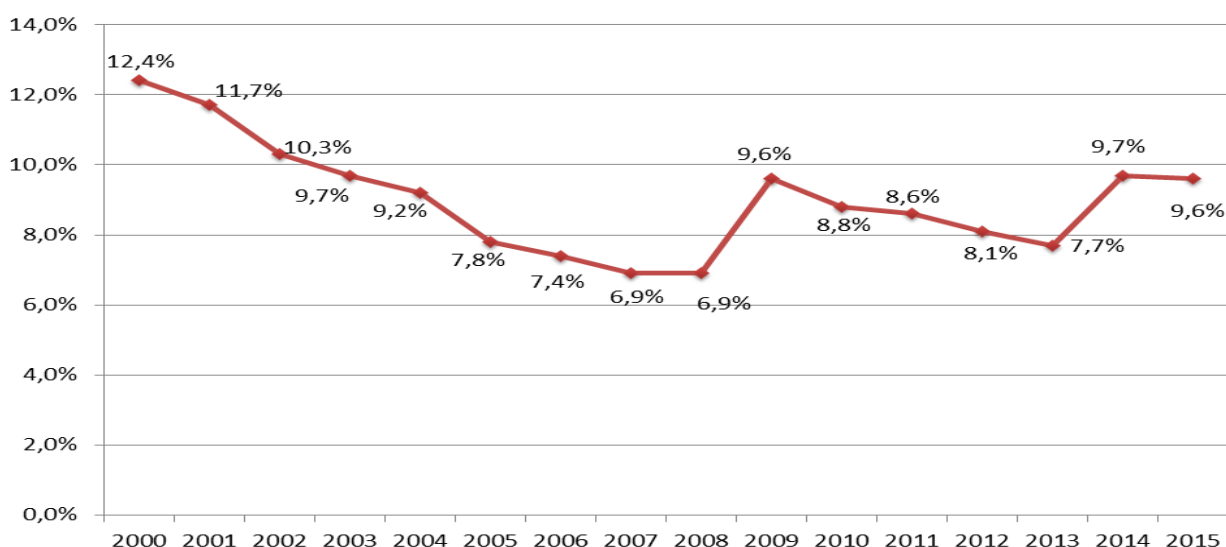

Рис. 1. Динамика уровня безработицы в Украине в 2000 – 2015 годах, (%)

На графике хорошо видно, что, начиная с 2001-го года, безработица стремительно падает до 2008 года, но начиная с 2008, за один год уровень безработицы увеличился почти на 40%. Причиной стал мировой кризис 2008 года, с развитием которого в стране стремительно начали расти инфляция и безработица.

По итогам 2014 года уровень безработицы в Украине, согласно методологии МОТ, составлял 9,7%. До конца года, по ранее оглашенным прогнозам МОТ и Международного валютного фонда, безработица в Украине вырастет до 11,5%. По данным Фонда общеобязательного государственного страхования на случай безработицы, количество украинцев, не имеющих постоянной работы либо являющихся скрытыми безработными, составляет порядка 5 млн человек.

Я считаю, что в области решения проблем занятости населения приоритетной задачей является реформирование трудового законодательства с целью повышения мобильности рабочей силы, сокращения латентных процессов на рынке труда, обеспечения устойчивого баланса интересов работников, работодателей и государства. Анализируя данные, представленные выше, можно сделать вывод о сильной зависимости безработицы от состояния экономики страны. Соответственно решение проблемы безработицы напрямую зависит от решения экономических проблем, таких как кризис. По моему мнению, сомой главной причиной безработицы в Украине является преобладание импорта над экспортом. Я вижу решение этой проблемы двумя способами: 1) увеличение уровня производства и как следствие появление рабочих мест; 2) используя опыт стран ЕС, провести масштабную программу по переквалификации безработных.